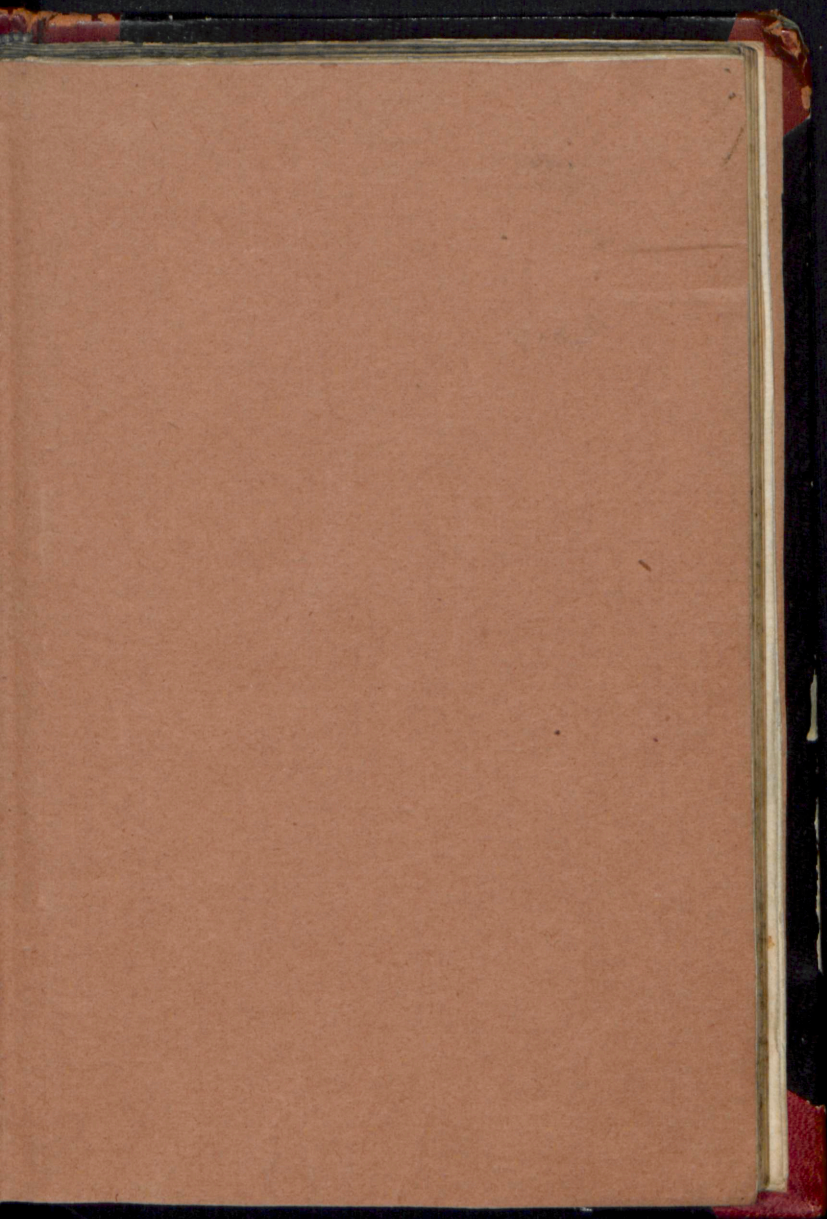
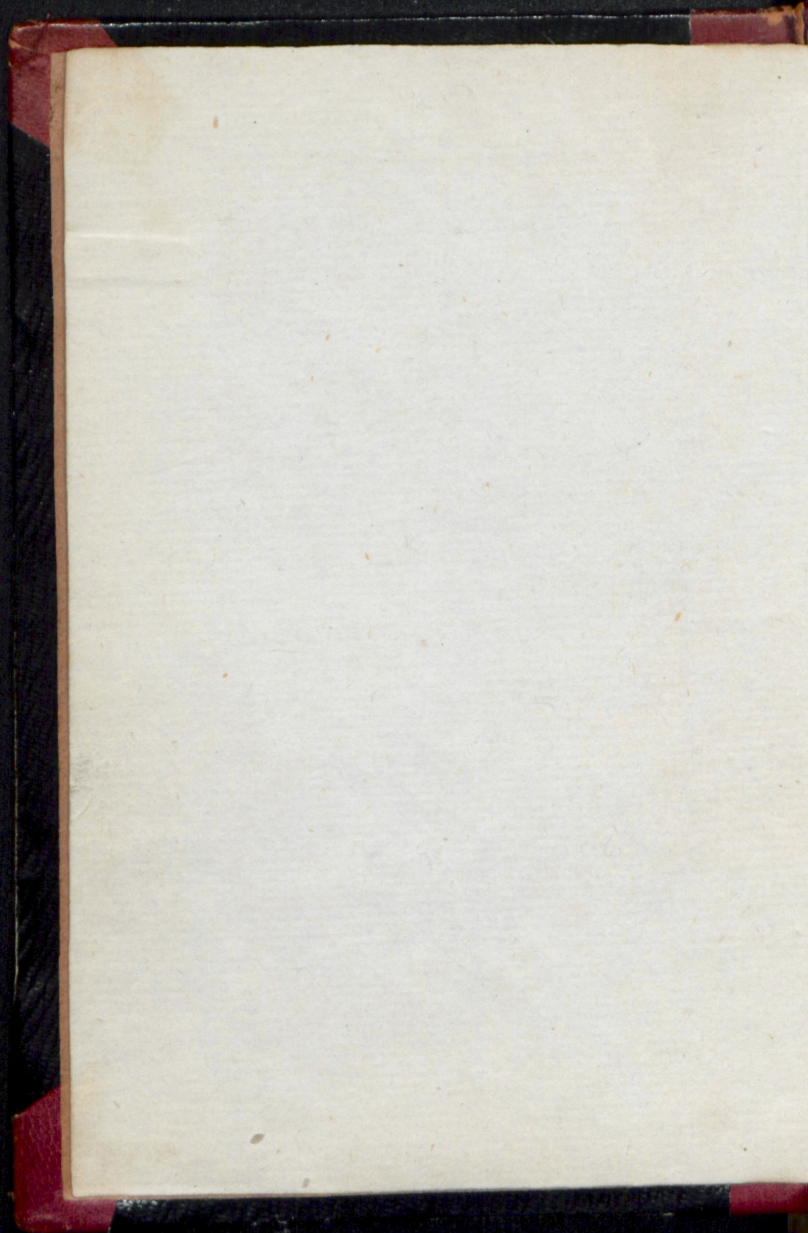

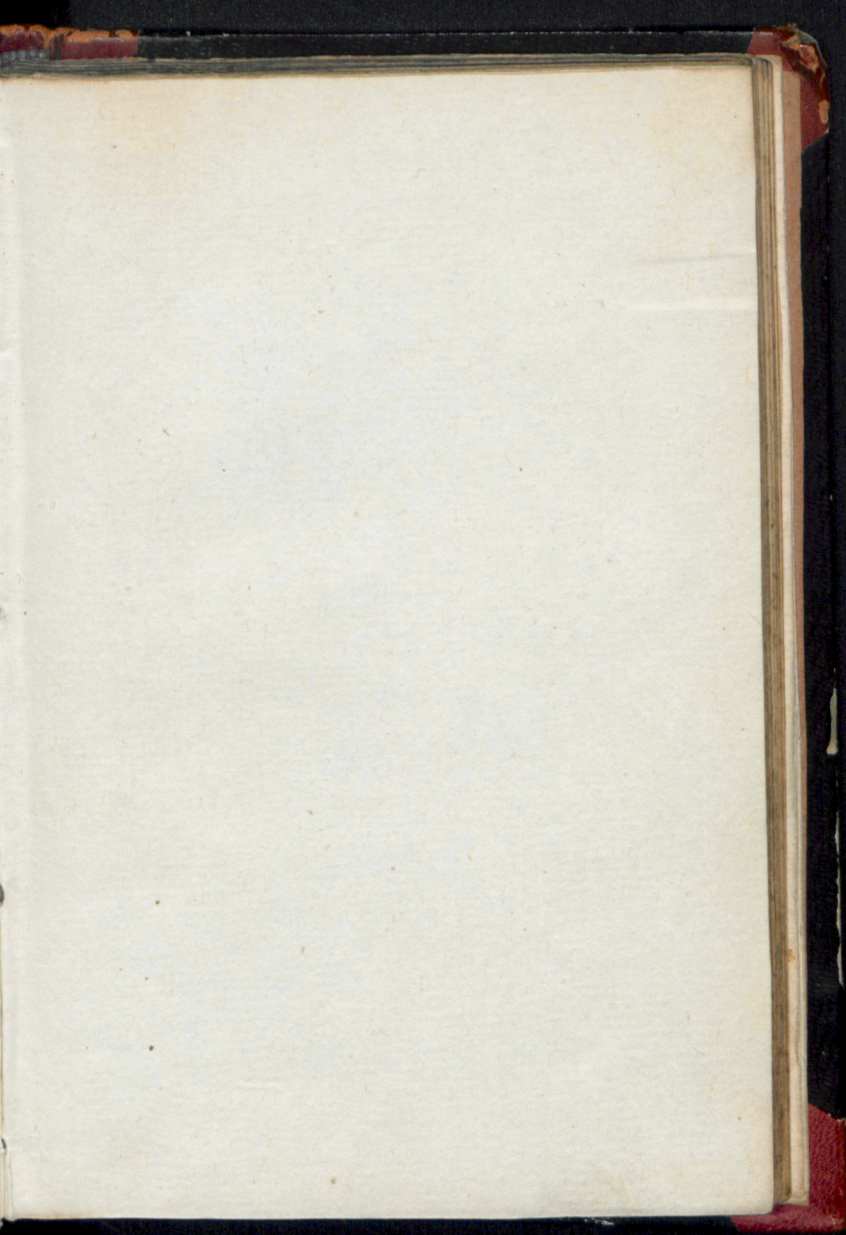
N.M.K.I.
96.

(Telgar.)

AZ HALAL-
RA VÁLOKESZŐ-
LETRŐL RÖVID TAN-
N O S S A G: MELYBEN AZ
K Ö R Ö S Z T I E N E M B E R N E C,
acki az Isten országát akarja ke-
resni, életénec rendi irat-
tatic meg.

A Z
Also Linduai Kultsár György
Mester által a fent írásból, es
tudos Doctorec írásból
fedettetett.

2. T I M O T H: 3.

Minden írás mely az Istentől es az ő ihlés
séből vagion, hasznos az tanításra, meg fedés-
re, meg iobbitásra, es oktatásra, mely az igazság
ban lézön, Hogy az Istenec embőre é p legyen
mindön fele jó czelekűdetőkre készítetűen.

GENEROSO, ET
MAGNIFICO DOMINO
DOMINO NICOLAO BAN-
FI, DE ALSOLYNDVA, COMI-
ti comitatus Szaladien: ac Sacrae
Caesareae & Regiae Maiestatis Po-
cillatori, &c. Domino suo gratiosissimo, à
Deo Patre per Christum restau-
ratorem humani generis, Gra-
tiam & pacem humilime
precatur.

um cogitarem Magnifice Domi-
ne, quo possem bene meritis
Magnificentiae Vestrae in humi-
limum seruitorem suum exhibi-
tis, respondere: traditas quidem
ingenioli mei multum me à conatu deterrebat:
Cum propterea, quod video apud Magnificen-
ciam Vestram virum vndiq; eruditum esse, cuius
etiam doctrina V. M. in puericia non infelici-
ter vsa est: tum verò, quod haec ciuitas M. V.
piis & doctis viris nunquam destituatur, qui

PRÆFATIO

mea scripta, si quid delinquerem, vel ignoranter
 committerem, mox ad amussim protracturi essent.
 Ut taceam Vestræ Magnificentie iudicium per-
 spicacissimum, quo solet etiam quamlibet exigua
 rem ad trutinam reuocare: Tamen propter
 beniuolum M. V. erga me animum, & ob sin-
 gularem in studio & propagatione Euangelii
 diligentiam, quam alias sepius, nunc autem ap-
 primè cognoui, non potui quiescere, quin me-
 am in M. V. gratitudinem, humilemque subiecti-
 onem, munere qualicumque declararem. Idque po-
 tissimum propterea. Quia cerno V. M. maxi-
 mo studio & amore veræ Religionis teneri, ope-
 ramque dare, ne vera doctrina labascet, sed exci-
 tetur & conseruetur. Et certè Heroicis viris,
 virtutumque præclararum alumni, danda est o-
 pera, ne præstantiam naturæ quasvis torpedine,
 aut incuria denigrent, & sepeliunt, sed ignicu-
 los illos cœlestes & semina melioris naturæ, do-
 ctrina, optimisque moribus excitent & conser-
 uent. Neque enim absque hac diligentia præstan-
 tes naturæ integræ manebunt, sed degenerabunt
 facile. Nam Diabolus præcipuè viros Heroicos
 & singulari virtute præditos magis solet circum-
 uenire

P R A E F A T I O

uenire, & quicquid optimum in mundo est, & excellit, id sua uafrie deturbare solet, & deicere in imum. Ideo insensissimus hostis humani generis Heroicis uiris magis insediatur, quos Ecclesie Dei, & politiis plus profuturos intelligit. Est igitur omnibus uigilantia & sobrietate, aliisque pijs exercitijs opus, praecipue uero Heroicis naturis. Nam cum omnes homines propter hanc praecipue causam edantur in lucem, ut per ipsos noticia veri Dei, & cultus Ecclesie conseruentur & propagentur ad posteritatem: in primis hoc opus Deus a familijs Generosis postulat, ut iuuent & promoucant salutarem & ueram uocem traditam diuinitus de eterno Deo, & filio eius coeterno, Domino nostro Iesu Christo, & aeternis beneficijs, quae Deus in humanum genus per filium contulit. alant coetus pie docentium, in suis ditionibus & politiis liberaliter: ex quibus aliquando pii promoucantur Ecclesiae Athletae, qui Verbum Domini disseminent in mundo.

Cum autem viderem statum huius temporis, in quo tot passim inuadunt homines morbi, calamitates, miseriae, infortunia, sunt praeterea uastationes regnorum, scholarum, & piorum co-

P R A E F A T I O

tuum: crudeliter enim pii doctores, & confes-
 sores veræ doctrinæ incarcerationantur, aut in exi-
 lium relegantur, nonnulli verò illorum igni tra-
 duntur, aut alio genere mortis interficiuntur:
 Scripseram Magnifice Domine in meo Exilio,
 exiliorum consolationem, & releuamen erum-
 narum, Non ut saltem mihi ipsi aggratularer,
 sed ut opusculum foret etiam aliis piis consolati-
 oni. Vbi vitam hominis Christiani, seu Spiri-
 tus, complexus sum. V. autem M. hunc libel-
 lum humilimè offero, ut sub patrocinio tam pii
 Magistratus, & optime meriti de studiosis
 Religionis prodeat in lucem, & aduersus insidias
 omnium emulorum tuto permaneat, sitq; perpe-
 tuum inditium meæ, uti miseri seruitoris &
 subditi, obseruantie in V. M. Cui me, meosq;
 & omnes meas operas humilimè dedico. Oroq;
 ut hanc meam meditaciunculam V. M. pro suo
 candore, equi boniq; consulat. Quàm optimus
 Iesus vnâ cum suis dignetur in annos innumeros
 fœlicem, saluam, & incolumem conseruare diu-
 tissimè. Lyndue die Augusti 28. Anno 1573.
 Magnificentiæ Vestræ.

Humilis subditus

Georgius Kulsar.

AZ HALALRA való későletről.

ZT S; OKTAK

AZ EMBŐR ŐK MŐ

dani köz befédben,
hogy ninczen iob an
nál, mint acky meg

hal s- iduözül. Es bizony dologis
kedig az, mert aşt tudgiuc, hogy ez
világ el mulando mindön éköfségé-
uel egientőmben, es csak az örök
élet marad meg az hiueknec: mely
életöt nem történetből talál meg az
embör, hanem lsten az ő irgalmasá-
gából adga ingien, az ő f. fia érdömé-
iért. Es mind az által, vgian nag fár-
ratlággal keli aşt keresnőnc, s-mun-
káualis találhattiuc meg, Mert mint

A 4

az

mint az Madár az repölésre, acképpen az embör fõc munkára es fárratságra teremttét. A mint 6. Iob bizonittya. Iob. 5.

De mind anni fõc rendbéli munkác között, mellic ez világon vadanac, egy kiáltképpen valo vagy on, az örõc élet nec kereseti tudnia illic, mely vgyan nagy fárratságot kiuar mi tõlõnc, es erõs késõlettét: Mert az halálõ által kel mennõnc, ha oda akaruc iutni, es annac mindõn rettõgésit meg kel czuffolnunc. Im lát tioc kedig mely igen gond-viseletlenõc es késõületlenõc az emberec az halálra, mely által az életre iuthatnâ nac, hog czac ez világi iozágok nac keresetire estenec: s-amaz örõckc valõc czac esõcbe sem iutnac, miért hog

hog az Adam eseti vrán fölötte igen
meg romlot az természet.

Azért az en elmennemec rövid
volta szerint, arról akaroc az késő-
letről szollanom, mely által az örök
üdüösségre jutunc. De hogy inkább
megérthessőc ez dolgot negy része
osztom:

1. Először szolloc, az embernek élet-
tinec rendiről.
2. Az halálra való későletről.
3. Az ördögnek kísértetiről.
4. Az vigasztalásokrol, mellyekkel
az hiuec magokat vigasztalliac az ha-
lálnac előtte, es az halálnac oráianis.

ELSŐ RESZ.

A 5

Hogy

E L S Ő

I.

Hog' mindön embörnec ki kel mulni ez világbol.

em csak az emböri
nemzetnec állapot-
tiabol, ki az fölsegős
Istennec képerre es a-
brazattiára töröm-
tettöt: de még mindön terömtöt ál-
latoknak is az ő állapot-
tók nec rendiből, teczik meg az, hog'
itt meg maradandó országunk es vá-
rasunc ninczen, az mint az Istennec
válastot edénie, az nag' fent Pál táno
bizonságot tesőn rola. Heb: 13.

+ Mert lattioc hog' ez világnac min-
dön ekölségi el mulnac s-el válto-
nac. Sőt noha ez világnac kezdetitől
fogva nag' fok giölésőc, tanáczo-
c, sina-

toc

toc, es hatalmas Czaároknak, Királyoknak s-erős férfiaknak végezési voltanac: De senki semmimódó ebben módot nem talált, hog valami-képpen az halált el táuoztathatta volna, auag, hog ez világnac illie nős es szép ékőisége, rólandoságot ne látna. Mert mindön teremtőt állatot csak ug mint egy horáiglan vad-nac, es hirtelészeggel lábbal mutatnac, mint az mezzei szép virágoc. Azért niluán az ébör életének is vége lesön.

II.

*Hány féle élete legyen az embörnec,
es mindön ic életben hány napja.*

Mindön teremtőt állatoknac rólandosági es el változási kedig, azt mutattyac mi nekön, hogy az embörnec két féle élete vagyon. Az eggie idő szerint való itt ez világon:

Az másik pedig örökre való, az más világon.

1. Az örökké való életben az embőrnec egy napia vagyon: tudnia illic, örökké való örömnec és vigasságnac napia, minden hyű keresztynec, Az hitetlenőknec pedig, örök kösserősségnek és gyötrelőknec napia.

2. Az idő szerent való életben az embőrnec három napia vagyon: Kettei somorusságnac napia: Az harmadic vigasságnac napia.

1. Az születőknec napia, somorusságnac és siralomnac napia, azokáért, hogy mihelien az gyermek szület, legottan sír.

2. Az vtólló naps nagy somorusságnac és kösserősségnek napia.

3. Az meg hazafulásnac napia, vigasságnac és örömnec napia.

III.

Az emböröknek mindönneféle napiokra
való későletokról.

Az embörök ez három rendbéli
napiokra az idő szerint valóéletben,
nem mind egy módon későlnék.
Mert az két első napra nag későle-
tők vagion.

Az születésnek napiára, nem csak 1.
az Attya Annya késől: de még az
fiakis mindön esteendőben az napra
rea későlnék, es az napot lakodaló-
mal tisztólic.

Láttioc astitis mely nag későletők 2.
vacion az emböröknek, az meg ha-
zasulásnac napiára: Azért arról most
nem fólloc.

De az vtolsó napra, mentől ke- 3.
vésb későletők vagion az embörök-
nek:

nec: Maga erre fő képpen reá kellie-
ne az embörök nec kéőőlniec. Mert
ennec sem horáiát, sem napiát nem
tudgiác: Mint hog az két első nap-
nac az horáiátis tudgiác.

III.

Micoda légien oka az kéőőletlenség nec.

Az embörök nec az vtóőő napra
való kéőőletlenségők nec oka ez:
Mert ez világra estenec az embö-
rök, más életöt nem tudnac sem ki-
uánnac, ez idő őerint való életnél: Né
kiuánnýác az őőőcké valókat, mellic
őőőztettenec mi nék őnc az mi V-
runc Christusnac általa.

V.

Mint élnec ez világiác ez világon.

Mind őőőőőől fogua kedig az kic
ez világnac adtác magokat, három
rendbéli dologban helőőztettéc éle

tőőka

életöket è világon: De az iöuendöre
semmi gongyok nintzen.

Annac okáért: Nag fok emböröc
ez világi életöket vag gyönörölség-
ben helhözthetic, mint az Vrac es ha-
talmassac. Kicnec nintz az öröc élet
felöl várakozásoc, hanem az ő életö-
ket hasonlónac tartiác az oktalan ál-
latoknac életihöz, kicben ez élet v-
tán semmi eleuéség nem léfön.

Vag kegötlenfégoeben, es niomo- 2.
rultakon való hatalmaskodásban .
Kic azt reménlic hog ez világnac fo-
ha vége nem léfön. Maga mindö-
nóc elmulnac á mint megmondám,
kit főmönkelis látunc.

Auag kedig iozágos czeleköde- 3.
tök nec köuetésébé, es békefégös es
czendez életben. A mint az Pogán
böltzek,

bölcsyék, csak ez végre igazgatták
 életököt, hog' ők egiebec nyomori-
 tastra nélkül cziendezzen élhettenec
 volna. Es vőttenec eleikben nemi-
 némő czelek ődetőket, es élet nec ren-
 dit, kiket kőuertenec: kikért aſt
 gondolták hog' az ő lelkőc ioual ille-
 tetic az mindönőc terőmtőiétől. De
 még aſt ſem hittéc hog' teſtőc föl tá-
 mad az más vilagra. Ez volt azok-
 nac élettiők, kic mindönőftől fogva
 csak ez világhoz ragazkodtanac.

VI.

Mint kellőn az kőrőztiénne célui ez világo.

De nem ez az Iſtenfélő hyű kő-
 rőſtién embőrnec életi ez világon,
 valaki meg iſmerte aſt, hog' mindön-
 ők nec vége léſőn, mindönőket el-
 kel hadni, es más életre kel menni.

Mert

Mert bisonnial vitézködés az em-
bör életi ez világon, amint S: Iob
mondgya. Iob 7.

Kiuánia azért az V r Isten, hogy
az ő fent fiának reménységéből, ez
világon mindön haboruságoc fen-
vedélsére kéőc legyen. Mert há-
boruságoc alral kell mennyeknec
országában bé mennönk. *— kel mennyeknec*

Eshog fent es kőrőstyén életöt 2. *X*
kőnefsőnc, förtelmességöket el tá-
uoftafsunc, báluániozások, hamis
eskiúfsőket, harag tartálsokat, es
egiéb féle fantalā vétkeket. A mint
az nag S: Pál taneit, így foluán: Ez
az V r nac akarattia, hogy thi fent é-
letöc legetöc: mert ašt mondom thi
néktöc, hogy egy báluány imádois,
egy idegön Isten hiuois, egy ragado-

zóis, eg paráznais, &c. soha Isten országát nem veszi. 1 Chor: 6.

3. Harmadzor, hogy az isten bezedéből meg értsők az igaz vtat, es azon járunc, ne gondollyunc magunktol más vtat, mint ez világyac tfelekőznec. Mert az Christus az mi Vrunc, azért őtet végyóc előncben életőnk nec mindőn rendiben.

4. Negedzor, hogy ez életőt tartsoc czac farándoklágűknac, nem örök hazánk nec: Azért ebből mindőnkor ki vágógunc, es az örök hazánkra, az az, Isten országára visellyőnc gondot. Ez rövidedé az kőroztién embőrnec életē nec rendi ez világon.

M A S O D

R E S Z.

A Z.

AZ VIÓLŐ NAPRA VALÓ KÉFŐLETRŐL

MIERT HOGI NEM
ELHETŐNC MIND Ő-
RÖKÉ EZ VILÁGON, HANEM
KIES KÉL BELŐLE MENNŐNC, ES AZ HA-
LALON ÁLTAL KÉL MENNŐNC, HA AZ ŐRÖK
ÉLETRE ÁKARUNC IUTNI. ARROL AKÁ-
ROC AZÉRT IMMAR FOLLANOM, AZ V-
TOLŐ NAPRA, VAGY AZ HALÁLRA, MIKÉP-
PEN KÉL EMBŐRNEC KÉFŐLNI. AZ
KÉT ELSŐ NAPROL ES ARRA VALÓ KÉFŐ-
LETRŐL SEMMIT NEM FOLLOC, MERT AZ
MI BEZÉDINC NÉLKILIS ERRE REÁ TUD-
NAC KÉFŐLNI AZ EMBŐRÖC: INKÁB FŐ-
LŐTTÉBIS HOGY NEM MINT KELLYE-
NE.

Hogy kedig vgyan nyluán meg
mondgyam, az VIÓLŐ NAPRA NEM

M A S O D

csak betegségében, halálánac előtt
kel későlni az embőrnec, mert igőn
nehéz akkor későlni: hanem egélsé-
gébenis, es életénec mindőn réfében.

I.

*Miképpen kellyőn egélségében embőrnec az
halálra későlni.*

Es noha sok rendi vagyon annac,
mint kellyőn embőrnec egélségében
az halálra későlni: Mert mind az-
okba kel embőrnec magát foglalni,
valami az kőroftiēn embőrnec éle-
téhőz illic, vgmint: háborulságok-
nac békéuel való el fenuedélsében,
főrtelmességek nec es mindőn féle
vétkék nec el táuoftatálsában, az egy
Chrűsnac kőuetélsében, Isten aka-
rattianac tellyesítélsében, Attyafui
seretetben való foglalatoságában,
ez élet

ez életnek megváltásában, és az örök diczőségnek keresetiben, s-egéb effele Isteni felelőmből fármasot dolgokban. De mégis valami részt előne fámiláloc abban, miben álljó főképpen való kétfőletőnc egésségönkben az halálra.

I. Legelőőr: Az Vr Istennec fent igéiét kel mi nekőnc gyakorta halgatnunc, mely mindőn nyomorúságincban, banatinkban, sőt még halálunkbanis bátorit, bírtat, és vigasztal minket, és az halálért életőt mutat az Christus Iesusban.

2. Másodőr: Az halálról gyakorta megemlékőfőnc, hogy a bint el távoztalsoc, és magunkat az halálban bírtalsoc. Afért mondgya a Bölcz: Mindőn the dolgaidban az halálról

meg emlekőzél, es öröcké nem vét-
közöl. Ecclesi: 7.

x Harmadzor: vigiázzúc az Chri-
stusnac napiára. Ackor vigiázunc
kedig, ha á bünt magunkbã meg fo-
ittinc, ha ez világhoz nem ragazko-
dúc, ha várioc az Vrnac napiát, es ha
Istennec parantsolattiában járunk
mindönkoró. Erról fól az Chrús
sent Lukátínál: Az thi agiéktoc fól
őuedőzuén légic, es éghő főuetnök
legiön kefetőkben, es hasonlatossac
legietőc az embőrókhöz, kie váriác
az ő Vrokat az menyekőzöböl, hog
miheliön el iőuénd, es zörgeténd,
leg ottan meg nyttiác néki. Luc: 12
Ebben áll embörnec főképpen való
kéőleti az halálra egéségében.

II.

Betegségében embörnec miképpen kell az ha-
lához kéőlni. Im-

Immaraztis meg mondom, em-
bör nec betegségének idején az ha-
lálnac előtte, miképpen kellyön az
halálhoz készölni.

Mikor láttia azért ebör hog az vr
Isté auag valami nag niomoruságot
erezteia, auagy betegségöt, auag ke-
dig valami külömb rendbeli tsapást,
a mint hogy ez világ rendi haboru.
Ackor ecképpen tseleködgiéc:

L E G előzőr: a miképpé életinek
mindön rendiben, hog az Christust
kel köuetni az köörtiön ebör nec,
acképpé halálábais, es mindön kísér
tetők nec meg giözélsében csak ötet
kel főme előt forgatni, az ő hatal-
mas kezét es kedues akarat tiát raita
meg ismerni, hog mit fíntén egészségét
hog Isté aiándékának tartia, acképpé

morusságát Istennec kedves akaratának ítéllye, ne haborkodgéc fiúben mint az Istentelenőc. Erre taneit S: Peter, mikor ecképpen szól: Az Christus kint fenuedőt mi erőnc, nekőnc példát haгуán, hog az ő nyomdokit követésőc. 1. Pet: 2. Ez kedig az Christus nyomdokinak követése, hogy az Istentől reiánk bortsátot kőrőstöt békelséggel visellyőc. A mint Chrūs taneit, Mat. 10

Ha nyomorusságban vagy azért, nagy betegségben, lásd meg ha hasonlatos az the betegségőd es nyomorusságod az Christus kinfenuedélséhöz, az ő kőrőstfáiához, es tönis koronáiához: kikhöz soha semmimódon nem hasonlithatod az the nyomorusságodat, mert nagyobbak
ezőc.

ezőc. Sőt ez világnac mindőn nio-
morulságis nem érnec az mi Vrunck
Christus véres verérékéuel, kit az
minagy fok bincinkért hullata ki
az olai fáknac hegyén. Erre néz
azért, es bekéuel fenued az the rei-
ád bortsáttartot betegségőtt.

M A S O D I C kéőlet: Hogy az X
ördőgnec mindőn kísértetnec meg-
felellyőn az embőr, es az írásbol a-
zokat meg ruffollya. Mert oly i-
gőn dihős ellenség az őrdőg, hogy
ki mind ez világnac keődetitől fog-
uán fominhozta az embőri nem-
zetnec veződelmét, es mind fōnet-
len arra igyekőzőt, hogy valamimő-
dő el vőthesse az embőrt. A mint
S: Peter bizonittia: Az őrdőg mint
eg siuó Oroflány mindőnkor kőr-

nyölönc kereng, keresuén kit köz-
zölönc el nyelheffen.

Ennec az ő nag dihőtségének, es
az ő fok álnokságának, mellicke az
emböri nemfétőt fokta kísérgetni,
csak hog Istétől el szakazthassa, két-
ségbe eithesse, es a kárhozatra magá-
nac társul vehesse, soha semmimódő
ellene né állhat embör, az Isténec igé-
jétől meg válua: Mert csak az Isté-
nec igéie az erős feguer ő ellene, es az
igaz hit, a mint S: Pál mondgia: ve-
gietőc föl magatokra az iduőségnek
sifakiát, es a sent lelőknek feguerét,
meli né egiéb az Isténec igéiennél, ki-
uel az ördögnek tüzes nylainac cre-
jét el vehettiőc, es meg oltattiok.
Ephe: 6. Iduőzitönkis kedig á Sa-
thának mindön kísértetit, csak az I-
sten igéiéből hozot bizonyságockal

giörzte meg, Szent Mathe. 4. rczébé.

Minémő kísértetöckel fökta kedig az éböröket az ördög meg kísérteti arról ez vtán fölloc, mert né csak egféle kísérteti vadnac, hanem fántalanoc, vg annira, hog á hol eggic nem fog ottan másikat támazt, az ébóri nemzetnec vezödelmére.

Harmadic kéfölet az embörnec az halatra ez: Hog magát bátoritá, biztassa, es vigasztallia mindön nyomorúságában, az vr Isténec kedues akaratiával es végezöt tanatsával, kin nec hire nélkül fémi né eshetic az ébörön: Söt valamit reiá botlát, né vezödelmére, hané iduósségére botlátia: s-nem vg kísérti hog el vezzön, de hogy magát es Isténét meg ismerie, s-meg maradgyon az örök életre. Mert iol tudgya Isten, hog az Adá eleti vtán annira el vetemöt

az embőri természet, hog' mindön-
kor csak az gonozra vágyodik, es
a test reális vinné az embőrt az vé-
tőkre, s-hatalmat venne az lelken,
ha Isten az ő fent lelke által nem se-
gellené es győzedelmet nem venne
raita.

Azzal biztassa azért embőr ma-
gát, hog' Isten nem kiuánnya az mi
veződelmönket, hané iduólségön-
ket: es azért botsát tlapált reiánk,
hogy az test az ő gonozra való hai-
landolságával binbe ne vigyen, es a
kárhozatba ne eitzen: Mikor ke-
dig Isten nyomorgat, akkor mint az
kegyős Attya hogy verefséggel fo-
kta az ő engedetlen fiát az ő akarat-
tyának tellyesítésére vinni, es kezé-
höz tanítani: Acképpen Istenis az
ő akarat-

Ő akarattíára taneit, es iduőzeiteni akar. A mint S: Pál mondgya. Mikoron győttetétőnc, az Istentől tanitatunc, hog ez velággal el ne vesfőnc. I. Cor: II. Isme: Tudgioc hogy afoknac kic az Istent feretic, mindőn valami raitoc esic, iauokra vagyon. Rom: 8. Vadnac tób vizgataláfokis, mellyekről ez vtán főllok.

NEGYEDIC kéűlet imez: Hog főnetlen könyörőgyőn az V r Isten-
 nec: Hog az ő bűnős voltát ne néz- 1.
 ze, hanem csak az ő ferető sent fi-
 ánac érdőmēt, kinec az ő érdőmēi-
 ért tartsa meg az ő igaz ismeretibē,
 es iduőzeitse. Touábba, afonis 2.
 kel könyörőgni, hogy csak annira
 velse reia az kísértetöt, amennire el
 fennedhe

feüedheti, es ackinec fent lelőc által
ellene áthat. Harmadzor, azon kő-
nyörőgiön, hog az Isté az ő fent lel-
két ne vőnya meg tőle, hané min-
dön nyaualiáiábá es betegségébé az-
zal batoritla as vigasztallia s-erőssei-
tseis az igaz hitben. Vtolzor azonis
kőnyörőgiön, hog ha az Isténec ked-
ues akarattia, hog az ő életét abbá az
betegségben akaria végezni, legé az
ő kedues akarattia, csak hog mind
végig meg tartsa az igaz hitbé: ha ke-
digug teczic néki, hog ismég meg te-
ritse őtet ez világra, es még touáb
éltelse, legié abbanis az ő kedues a-
karattia. A mint Ezechias kőniörgő
az V r Istenec.

Eőtődik kézőletőd ez: Hog az te
lelki pástorodat, anag iábor tudós
barátodat hozzád hinasd, es érteköz-

zél tőle iduólségöd felől: es mindön
lelki faidalmidat hánnyad eleiben,
es kéry vigasztalást tőle.

Hatodic kőőletőd ez: Hogy ez vi-
lági életőd nec rendit io végbē had-
giad, ha kinec adós uag, auag ualaki
the nekőd, aztis meg mondgiad: oz-
tán, házad népe állapattiát, felelségő-
deét, germőkifeideét es Atiádfiayét
io végbē hadgiad, es ayánliad őket
az V r Istennec gondgia viselésénec.

Hetedic kőőletőd ez: Hogy min-
dönők nec fiued fterént meg botlás,
mídönőket fépön meg kőucs, es ha
valakit valamibē meg bántottál, azt
meg engeztellied, es botsánatot kēr
tőle. Mert azt parantsollia Istē, hog
meg botsás, s-the nekődis ug botsá-
ttatic meg az the bűnőd. Matth: 5.
11. 18. Luc: 16. Colofs: 3. Ha ki

megnem bõtsáttia az õ felebaráttia-
nac vêrkét, annac Isten sem bõtsát
meg. Valakinec kedig Isten meg né
bõtsáttia bineit, az soha nemiduo-
zúlhet.

NYOLCZADIC Kéõletõd ez:
Hog az the ellenségidért imárkoz-
zal, es tistia fiúból meg bõtsásd né-
kiõc az raitad tett bõssúságokat:
A mint Chrús Vruc, es fent Istuan
czelekõdõt.

Mert betegségében esébe fokot
iutni embõrnek az, hogy ha valahol
valaki õtet meg bántotta, auag kárt
tett valamiben néki: Auagy valami
iõfágát vagy lopással, vagy kedig
erõ hatalommal el vette, auag hiré-
ben, neuében es tistõségében meg
sértõtte: Itt afért tanollyõ az Chri-
stustol

stusztol es fent Istuántol, es imátkoz-
zêc ellenségyért, s-botsálsa meg né-
kic az ő raita tett bozzuságot.

Hogy ha kedig ő tselekődöt ec-
képpen valakiuel, el ne titkollia, de
vallást tegien rola mindönôc elôt:
es ha valakinec valami iofágát el
vette valamiképpen, meg adassa né-
ki, auag ha meg nem alhattia botsá-
natot kérien felôle: Ha hírében ne-
uében bántottis meg valakit, aztis
meg engeztellie, es botsánatot kér-
ien tôle. Ha ezt tselekôdi az Isten-
is meg botsáttianéki mindôn búne-
it, á mint fent Mathé: meg vagy on
írua. Cap: 6.

Ez nyolezadic késôleti embôr-
nec az halálra.

Kilenczed késôletôd ez: Hogy

C

az

az te hitődről, vallásodról es tudomániodról, mind azoc előttackie the előtted vadrac igaz vallástég, hog azokis az te vallásodbol epőllienec.

Tizedic es vtóifó kéőőletőd ez: Hog az te lelkődet czac az V r Isten nec aiánliad, testődet kedig az föld nec, es azt mondgiad: Meg nyugott az en lelkőm az Chrúsnac föl támadásábā, es az örök élet nec reménségében. Ilmeg: En mennyei fent Atriám, the kezedben ayánló az en lelkemet. Bátorfágos az a lélőc, ackit az V r Isten markábā tartt: Mert az V r Isten nec keőőből senki az lelkőt ki nem veheti.

Ha illien kéőőletőd lézön az halra, hitődben semmimódon meg nem tántorodol. Az őrdőgi kiferetis

fértetis semmit the néköd nem te-
het, ha tókélletős bizodalmad lézön
abban, hog a testi halálbol az örök
életre menendő vagy.

De immár az ördögnek sokféle
kifértetiről szólloc, mellieckel az em-
böröket sokta meg kísérteni.

HARMADIC RESZ.

Az ördögnek az emböri nemzetnek vesző-
delmére gondolt álnoc mestörfézéről, es ki-
tömb kilömbféle késértetiről, mellieckel az
emböröket meg kísérti.

C 2

Az

A Z ördögnek nem ég rendbély
 feguere es álnokfsága vagion az
 emböröknek vezödelmére, hanem
 fántalan, mert mindön rendbély
 emböröket kilömb kilömb fele ki-
 sértettel fokot meg kerölni, fő kép-
 pen haláloknac ideiën: Es ha égig
 nem fog embörön, legottan málic-
 kal kísérti meg az embört, fockal
 nagióbbal az ellönél. Es ha egzör
 auagy kétzör s-ha még háromzor
 izbe giözetikis meg, de vgian még
 sem táuozic el, hanem ismég nagiób
 álnokffággal tér meg, czac hog va-
 lamiképpen el vezthesse az embört.

Ez ellen kedig ellene kely állani
 azoknac, ackic iduözölni akarnac,
 es mindön kísértetit az fent irásbol
 meg kely tsuffolni. Mert nintsen
 töb

töboruolság es feguer á fent írásnál,
az ördögnek mindön rendbéli ki-
sérteti ellen. Azért fik lég hog fő-
lörte igön forgalsa elméjében em-
bör az fent írást, es főnetlen arról
gondolkogiéc, hogy az által az ör-
dögnek mindön kísértetit meg tsu-
ffolhassa. Mert am Chrūs V runcis
á fent írásból hozot bizonságockal
uén győződelmet raita Matth: 4.
V gian erre taneit á S: Pál Ephes: 6.
es S: Petör 1. Pet: 5.

Az ördögis tudgya á S: írásból
hozot bizonságokat, s-giakortais
bizonit véle: de álnokul, mert meg
veztögeti, es á leg iobbát el hadgya:
A mint am Christus V runckal tfe-
leködéc S: Matthe Euang: 4. rézé-
ben. De the iol eseden iáry, es az

Ő alnokfágánac helt ne adg.

ELSŐ KISERTET

Késért előzer az őrdög, keüésség-
gel, es hey ditsósség nec kőuei éssuel:
Miért hadtad el (ug mond) ecképpé
magadat: tekintshecze meg egiéb é-
bőröket, mely nag ditsiretben es tiz-
tósségben vadnac, miért hog reia tar-
tiác magokat: né engednec mindön
alá valóknac: az nag föl ment em-
bőröckel tartiác baratságokat: es nag
emlekőzetre méltó dolgokat tsele-
kőznec, kiért mindönőc előt ditsire-
tőssék ismeretőssék es keduessők.
Hog né tartod theis reá magadat, mi-
nőm alá való vagy valamelliknél?
Látodé hog maid ki mulol ez világ-
bol!

bol, s- az után oztán más ditskő-
dic es keüclködic az thiedből. Mu-
tasd meg theis magadat, hogy theis
eggic uag az tiztősségbéli embőrőc
közöl: Minőm bűn à thiedből tiz-
tősségődre élnöd? Vallion kirsoda
fedhet meg, ha à the iol keresőt io-
sagodbol kedued ferint élz? Auag
ki veheti el tőled? sabad vag the
à the marhaddal valamit tselekődöl
véle.

Felelly meg erre, es ezt mondgiad:
Igaz az, hog ingien maid ki mulom
ez világbol, es hog né bin az enym-
ból tiztősségőmre élnem, senki el
sem veheti tőlem s- meg sem fedhet
rola, valamint élec en az en iofá-
gommal: De nintsen ám az nagy

Istennec neue ditseretire, s-az en
 lelkönnnekis iduőségére ha azt tse-
 lekődem. Mert vtállia Isten az ke-
 uély es az nagra vágó embört, acki
 csak ditfiretör haláz ez világon:
 Megis bünteri a keuélts, s-töle el veti,
 mind itt s-míd kedig az más vilá-
 gon: Az alázatosokat kedig fölötte
 igón fsereti. A mint meg vagy on ir-
 ua, 1. Pet: 5. Az Isten az keuéliök-
 nec ellenöc áll mint egy elleniség:
 de az alázatosak nac adgia az ő ke-
 gielmét. Az Bölrsis azt mondgya:
 Mit keuélködöl the hamu es por?
 Eccl: 11. Christus Vrunckis ig föl
 S. Matthenál: Acki ő magát föl ma-
 gaztallia meg aláztatic, valaki kedig
 meg alázza magát föl magasztaltatic.
 Matth: 16.

Eckép-

Ecképpen Moysest es Aaront,
kic alázatosac valánac, föl magaz-
talá Isten. Iosephetis Aegiptomban.
Az Danielt Babiloniaban. Az A-
postólokis halázoc valánac, de Isten
öket föl magasztala, es az menyor-
fágnac örökösüé iéuê.

Az keüélség kedig sok gonozé
hoz embörre. Mert az keüélség
veté le az Luciper fenös Angyalt az
égéből, Acképpen Pharahot, Na-
buchodonozort, az föl sualkodot
Baltasár Királt, es az Holoferneft, s-
egiéb keüély Királiokat es feiedel-
meketis nyomorusságra es öröc ve-
zödelömre ün az keüélség. Szüz
Mariais ezt mondgya az ő enöké-
ben: Le vethé az Isten az hatalmas-
sakat az fëkből, es az alázatosakat
föl

föl magasztala. Luc: 2.

MASODIC KISERTET

Másodszor kisert harag tartással es bozzu állással: s-czt mondgia: Mirtoda embör vag hog mindön raitad tett bozzuffágot czac el halgatz s-még czac kedig czac meg sem tudz haragudni, ha valaki vag marhád ban auag kedig tisztósségődbé megbant. Maid még az aláualó dizno pástoris hatalmat uézön raitad, még az giermektsékis vgian meg tsuf-fólnac. Minóm bün az the kár-uallásodért es tisztósségődért meg haragudnod? ki féuedhetne el mindön fele bózzuffágod?

Felelly

Feleli meg erreis, es ezt mondga:
Söt igónis nag bűn az bozzu állás es
à harag tartás, à mint Chrūs meg bi-
zonította: Mert ő az ő ellenfégiért
es tsuffoloyért könyörgöt az ő mé-
nyei sēnt Attyánac. Ennēt mond-
gia S: Péter. 1. Pet: 2. A Chrūs mi-
koron káromlattratott, hátra nem
mondotta az káromlást. Elajásis azt
mondgia, hog mint eg bárány ollian
alázatosfággal ment az halálra. Esa:
56. Oztán S: Iacab leuelében meg-
vagian írva, Cap: 1. Hog az embör-
nec haragia, Istennec igazságát né tel-
liefiitti. S: Pális azt módgia: Eph: 4
Az nap el ne enézéc az ti haragtók
es ne adgiatoc helt az káromló ör-
dög nec. S: Dauidis: Psal: 4. Ha meg
haraguztoc ne vétközzetoc. Moyses
Propheta

HARMADIC

tais, harmadic könyvé: Cap: 19. azt mondgya: Ne győlöllyed az the Attiádfiát fiued ferint, hog bűnöd ne legyen ő raita, az az, miatta ne vét-
közzél, bozzut se állly raita. főt czac megse emlekőzzél az the pologárid-
nac, auag polgártársaidnac raitad tett bozzuságokrol.

Mert az haragbol győlőtség ta-
mad, az győlőségből kedig embör
öldöklés: A mint Cainis, hog győ-
lőségből ölé meg az ő örsét Abelt.
Ezent bizonittia S: Ianosis 1. loa. 4
valaki giölöli az ő felebaráttiát em-
bör öldöklő az. Az embörnec ke-
dig felebarattiánac győlőisége nem
czac azt mutattia, hogy idegen fiuel
vacion hozzá, de még aztis ielőnti,
hogy mind azoktol az io fágos tfele-
kőde

ködötőctől meg tartoztattia magát
 a mellicket az Attiafiui feretet ki-
 uánna embörtől.

HARMADIC KISERTET

*H*armadfor kísért tobódással, re-
 főgősködéssel, es buialsággal, s-ezt
 mondgya: Igen el hadrad magadat,
 látodé egyéb emböröc mely győ-
 nörőtségben él nec, meliol tarttiác az
 fegén testet, nem g akorra tiztul meg
 az ásttal, sem az boros edén nem igön
 fárad meg, oztán fép főméliőckel
 vigadoznac, éznec, isnac, tanczolnac:
 lantoltattiác, hegedülgetic magokat:
 Rőnid bezédde, czac győnörős-
 séggel él ic életőket. Lám theis meg
 tfelekódhetnéd, s-hog nem élz eg ki-
 czinné kedued ferint ez világon?
 Nem .

Nem tudodé hog' ma id ki kell
belőle menned? s-mind másra ma-
rad? hizem arra adta Isten, hog' ély
belőle.

Feleli meg néki, s-ezt mondgiad:
Az en feiem az Chrūs nem rézőgős-
kódór, né tobzódót, sem a testi giő-
nőrősségöt nem kővette egész életé-
nec rendiben, főképpen mikor en e-
rőttem meg ostoroztatott, meg pők-
dőtötött, esà kőroztfára a két tol-
uai kőzzé fezeitetött. Egész életé-
nec rendi iozanfág volt, melliben ő-
tet kel kőuetnőm. Szabad az bort
meg innom, de mértékletőssen: nem
illic rézőgőskődnőm, tobzódnom,
hanem meg kelly testőmet enhite-
nőm.

Touá-

Touábbajgón tiltia az Vr Isten az
 részöggfégőt: A mint meg vagion
 S: Lukatsnál írva: Cap: 21. Meg o-
 yátoc magatokat, hog valaha meg
 ne nehezeitessene az thi fiucitóc to-
 bzódásnac es részögösködésnac mi-
 atta.

Az Bóltsis az mondgya: Pro:
 23. Kinél vagyon az siralom, az
 iaigatás, az nagy gyötrelöm, az i-
 dő nap előtt való elaggás, es az ó-
 róc vesődelöm? Nem de nem azok
 nálé, ackic az bor italba kedues-
 kődnec, es az eggyes italt kőne-
 tic? Így szól Esaiasis: Capi: 5.
 Iay thi néktóc kic hatalmassac vad-
 toc az bor italban, es erős férfiac az
 részöggfegnec kővetésében. Ismeg:
 Iai thi néktók kic reguel föl kel-
 tőc

HARMADIC

keltőc az réfőgség nec kötötésére,
 es mind estuéglen az bor italban
 kedueskődtőc. Ísmeg: Oleg 4. Az
 buialkodás az bor ital, es az réfőg-
 ség, el véfi embőrnec efét. Szent
 Pál is azt mondgia: hogy az réfőgő-
 sőc soha Isten orfágának örökősi né
 lehet nec. 1 Cor: 6. Ísmeg: Meg ne
 réfőgődgietőc borral, mert buiál-
 kodásra való kiuanság vagyon ben-
 ne. Ephes: 5.

NEGREDIC KISERTET.

+ Megiedzör kísért fősuénség-
 gel, ecképpen foluán: En azt vé-
 lőm, hogy vgyan vtalod magadat,
 hog semmiuel életődet nem keres-
 sőd, es meg nem tudod őrzeni azt

à mi vagion, hanem vgian el tékoz-
lod: Látodé egiebec melli gazda-
gockâ leznec, miért hog tudgiác ke-
resni életôket, auag Vforassággal,
auag valamiuel egiébbel s-megis
tudgiác tartani, es giôitreni, the ke-
dig vgiã el hadrad magadat. Nem
tudodé, hog meeg többet kell ez
világban élned? talám meg kezdez
fogatkozni: auag valami kâr vallá-
ssod esic s-meg kezdez fégénkôdni,
ackor oztán fégien koldulássoddal
életôdet keresnôd. Most keresd
azért azt, es most giôits es tarts meg
azt, à miuel ez vtán keli élnôd, es
ne téközliad el azt à mi keués va-
gion, hog ez vtánis légion mibôl él-
nôd: Mert senki nem adgia az ô-
uét the nékôd.

D Felely

HARMADIC

Felelly meg erre. Meg vagion irua
 S: Matthe: 16. Mit haznál embör-
 nec, ha kereskődésséuel mind ez vi-
 lágot magánac nyeris, hogy ha az ő
 lelkénec vesdödelmet fööröz? Ismeg:
 Luc: 12. Meg lássátoc, hog meg oy-
 átoc magatokat az főüénsségtől. Is-
 meg: Vgian irtozzéc az thi erköl-
 tsötóc az főüénsségtől, de meg elé-
 gedgietóc azockal a mellieket bir-
 toc. Heb: 13. Az Böltsis azt mód-
 gia: hog valaki meg akar kazdagul-
 ni, de soha bűn nélkül az nem lehet.
 Eccles: 11.

Erről példa az Giezi, Eliseus
 Propheta solgáia, kit arra vin az fő-
 uénsség, hog az Siriabéli Naamán po-
 kloffága reia állla. 2. Reg: 5. Acha-
 motis arra viné, hog meg könezteté
 Isten. Iudic: 7. Azt

Azt akarja azért az Ur Isten, hog-
czac ő reia vessőc mindön gondun-
kat, forgalmatosságunkat es re-
ménységönket, es ő mindön szükség-
gönket meg adgya mi nékőnk.
Matth: 6.

E V.
Lőródzör kifer, szükséggel, chség-
gel, es éledelre való forgalmato-
ssággal. s-ezt mondgia: Ha ollian
erősbizodalma vagion Istenbē hog
mindön szükségödöt meg adgia, Mi-
rtoda az oka, hog most illyen igön
el hagiott? Im annira meg fogiatkoz-
tál, hog maid éhelis meg kel hálnod.
Nó ha kilőmben nem kezdez dol-
godhoz s-mást nem gondolz ebből,
nem sokáig az fāra hāg az bōród.

Felelly meg: Né igazat mōdaz go-

HARMADIC

noz állat, mert meg vagyon iruán,
 hog nem czac az testi kenyérrel él
 az embör, hanem mindön igénel
 mell az Istennek fáíából fármazic.
 Deut: 4. Szent Dauidis azt mond-
 gia, Psal: 33. Hog valakic az Istent
 keresic, soha semmi ióban meg nem
 fogiatkoznac. Es Psal: 45. Vesd az
 Vr Istenre az the gondodat, s-à thég-
 göd el taplál. Es Psal: 39. Iffiu vol-
 tam, s-immár meg venhedtem, de
 még sem láttam hog az igaz embört
 el hatta volna lité, auag hog ánac gier
 meke kéieret koldult volna. Es Plá:
 44. Meg nytod Vr Isten az the ke-
 zedet, es bé röltezz mindön élő ál-
 lattott áldáffoddal.

Pélida erről az ött ezör embör,
 kiket Christus öt árpa kenyérrel es
 két

két halatskáual elégéte meg az puztában. Mar: 9. Elliés Prophetáis az hollóc táplálác. 3. Reg: 17. Es ugyan azon Elliésnecaz Angial hozza éledelt az éghből az Oreb hegie álat. Istenben kell azért vetnőnc reménsségönket, es ő el táplál.

VI.

Hatodzor kísért vezteg heueréssel es gonduisseletlensséggel. Ha láttia hog czae Istenben vagion mindön bizodalmad, es az Istentelenőchöz illendő forgalmatosságot el vetőted iőled, mond: Hát semmit ne munkálkodgial, lásd meg ha vgian fádba hozza Isten az ételt, es vgy tartt el.

Felelli meg erreis, es ezt mond-
D 3 gad

HARMADIC

giad: Illic munkálkodnom, hog az-
zal az en testömnecc gonozfágra va-
ló fõrkédözését meg enhirsem, es
hog felebarátomnac haználliac mû-
kással, s-az en fikfégemnek is haz-
nálliac véle.

Touábba vgian az munkára te-
rõmtõt Isten, s-az, az õ kedues a-
karattia hog munkálkodgiunc, az-
ért parantsolliais. Gen: 3. Veréte-
kõd hullássáual, az az, munkáual
egied kenyeredet. Az Christusis
álts volt, es munkálkodot az õ pre-
dikállássánac ideicég. Matth: 13 No-
éis fõlõt palántált. Gen: 9. Az
Bõltsis azt mondgia, Pro: 12. hog
acki az õ sáento földét miueli, az e-
légezie meg kenyérrel.

Oztán fõlõtte igõn giõlõli az Iste

az

az vezteg heuerést, a gondui selet-
lenfégöt, mert mindönféle vétkec
abbol származnac. A mint Ezechiél
bizonittya: Az Sodománac vétke
az keüélség vala, az kenyérnec beü-
lége, es az heufág, az veztegheuerés,
az az, mindön bűne abbol származ-
zéc. Azért parátfollia Istéis hog mun-
kálkogiunc, es ő meg álgia az mi mű

Hetedzör kisért, az örök életnec
keresésében való forgalmatossá-
gal. Mikoron láttia hogy Isten io-
nal látogatot meg az ő beüféggős ayá-
dékából, tehát arra vizón ha le-
het, hogy tsendzféggben heuolko-
doitul élled életödet, ne gondol-
kodgyál az örök élet felől, vgyan
nem vezthetöd azt el mert egyzör

HARMADIC

Isten megígérte, s-vgian meg kell
adnia akar mint éllis ez világon, ha
még Istennek parantfolattianac es a-
karattianac tellesitéffére nem igie-
közzölis.

De the imezt módgiad néki: Bá-
tor mindönöben bodog legiekis,
es tugiamis Istennek igiretit es aka-
rattiat, de vgian nem illic magamat
el hiuén rola el feletköznöm, mert
olykor kezdöm ráita veztenöm á
mikor ingien sem gondolnám. Ez-
ért int Christus V runckis S: Matthe-
nál az vigiazásra, monduán: Vi-
giazzátoc, mert nem tudgiátoc mel-
horán iő el az Isténec s: fia: Matthe-
25: S: Pális azt mondgia, hog ac-
ki fen á l, meg lássa hog el ne efféc.
1. Cor: 10. Pélida

Példá Adam, ki mikor az paradicsomban tiéndezségben volna az hiuolkodás arra viuc. . . . . hog'lokáig ott nem maradhata. Az Israel népeis, valamenizör meg nyugot es keduére kezdöt élni, arra vitte az heusság, hog' ottan, el feletközöt Istent röl, es ellene rugódozot. Dauidis hog' békeességben s-hiuolkodásban kezde országában élni, ottan paráznáuá es embör öldöklöuê len. Acképpen Nabuchodonor Királis föl fualkodéc az hiuolkodásban, bodognac aituán magát Istenni ritzólerököt kinán vala magánac. Dan: 4. Az Dölfös kazdagis ug'ára. Luc: 12. De mindnyáian meg büntettetténec. Ezechias Királis míg haborusságban vala, Istenni

HARMADIC

igasságban éle, de az io ferentában meg giőzettetéc az heu ditlősségtől, mert el táuozéc tőle az Isten.

Azért kárhaztatic mindönöt az írásban az heuolkodó élet, mert sok vétköket hoz magáual, es fő képpen akkor kezd az embőrőkön hatalmat venni az ellenfélg. A mint az konkoly hintő ellenfélgős embőről hozot hasonlatossággan bizonyittya iduezeitőnc, ki akkor hinté az konkolt az buza közzé, mikor az embőrőc el aluttanac volna.

VIII.

X **N**iolczadzor, kisért paráználkodással: s-ezt mondgia: Látom hog meg nem tartoztathatod magadat, mert az test az giönörősségöt kiüánnya, azért telliesits bé kiüánsságát

gát eg' kirtinné az testnec, add valamely főmélyhöz magadat, nem vezte Isten erőtte mindgiárást, mert kegielmes, s-az ő kegielmességéből ottam meg kegielmez mentől hozzáia foliamol. Lám David Királnakis meg kegielmeze.

Felelly meg erre néki, imezt mód-
uán: Nem illie en nékőm az Isten
irgalmasságával gonozol élnem, mert
az lézőn az fent létőc ellen való
vétőc, ackiről azt mondgia Isten,
hog' soha meg nem botfátatic em-
bőrnec. Mar: 12. Oztán meg pa-
rantfolta Isten az törűn könyű-
ben, hogy ne paráználkogyunc.
Exod: 22. Ilmeg eztis mondgya:
Ne találtaffőc parázna az Isráelnecc
leány

HARMADIC

leány közzől, se buialkodó az ő fi-
ai közzől. Deut: 6. Meg írta azt
is S: Pál, hog valaki az paráznáual
közösködic, ég testé véré lézön vé-
le. 1. Cor: 9. Ondoc dolog volna
kedig az Isten nec tizta tagiát es e-
dényét meg förtelmeztetni. Ismeg,
1. Thess: 4. Ez az Isten nec akarat-
tia, hog fentől éllietőc, es meg oyá-
toc magatokat az buiasságos élettől.
Ismeg: Az buiálkodóc es az paráz-
nác soha Isten országát nem láttiác.
1. Cor: 6.

Mely igön meg bünteti kedig I-
sten az embört az paráznasságért,
meg mutattya the nékőd Sodomá-
nac es Gomorrhánac el filliestesse, es
ez egész világnac az víz özön miatt
való veződelme,

IX.

Kilenczedzör, kísért hazugsággal es heuolkodó bezédde, mondván: Látod az igazság mely vtalartos ez világon, sohol senkinél nem keduels. Minőm nag vétőc lézón azért, ha valami kistín hazugsággal es heuűagos főualis fogod a dolgot: Lám kegiemes az Isten: elis kell kedig élnőd valamiuel: Oztán látod aztis, hog ezac az hazugok nac vagion most életőc es tisztősfégőc.

The ezt mondgiad erre: Meg tiltotta Isten az tiz parantolatban az hazugságot: A tőruén könyűben is azt parantollia, hog el tánoztassoc az hazugságot, Exod: 23. Levit: 19. Davidis ig fól Psal: 5. El veződ mind

HARMADIC

mind azokat V r Isten ackie hazug-
 fagot főlnac. S: Pál Ephes: 5. azt
 mondgia: Le vetuén az hazugsá-
 got főllion mindõn embõr az õ fe-
 lebaráttianac igasságot, mert egy-
 más tagyai vagyone Szent Pétõr
 az hazug Ananiást Sapphirával az
 õ feleségével egyetõmben meg õ-
 lè az hazugságért Istennek igéicnek
 hatalmával. Szent Matthe 10. azt
 mondgia Christus: hog mindõn he-
 uolkodó főról főamot véfõn Isten
 az ítéletnek napián.

T

X.

izedzõr, kísért az Euangeliom
 vallásáért való haborusság fenue-
 déffel, monduán: Igõn hozzá ra-
 gazkodtál az Euangeliomhoz, ma-
 galátod meny haborusságokat kely
 mellette

mellette fenuednöd: mind ez világnál vtálatos vagy erőtte: ha ezt el hadnád békeffégöd lenne: iol lenne dolgodis mint egyéb embőrök nec. Mit haználz véle hogy egész életöd nec réndiben kergette-töd magadat? Ha fínté ezt el hagogodis, vgyan Isten ha lehetz azért: s-iob békeffégben élnöd ez világon.

Telelly meg erreis, s-ezt mondgiad: Ha czac ez világ volna, es ez élet vtán más nem lenne, vgy vagon á mint the mondod, hog iob volna Istenőmtől s-az ő Euangelio-mától el fakadnom, es ez világon békeffégöt keresnöm: de még más életis vagon ám ez élet vtán mel-
liet

HARMADIC

melliet el fognéc vezteni, ha czac e-
 höz ragazkodnám, es ug tfeleköd-
 némà mint the mondod. Mert azt
 mondgia Christus V runc S: Matth:
 18. Hog valaki föl nem vézi az ő
 kőőztit mindön napon, es ug nem
 kőueti őtet, nem méltò az ő hozza,
 az az, az őőc életre. Ismeg: Matth:
 19. Acki en vtánnã akar iönni, meg
 tagadgia az ő magát, es föl végie az
 ő kőőztit, s-ug kőueffön engömet.
 Mert acki meg akaria ez világon
 tartani az ő életét, az el vezti az
 más világon: Valaki kedig el vez-
 tendi az ő életét ez világon en erő-
 ttem, az más világon meg talália
 aztott. Acki en rolam vallást tézőn
 az embőőc előtt, enis vallást tézőc
 ő rola az en mennyei fent Attyám
 előtt.

előt. Szent Pál kedig azt mondgia,
 hog mindön valaki Isteni félelöm-
 ben akar élni, haborusságot kely an-
 nac fenuedni.

Oztán, ha az Christust haborgat-
 tác, bizony az ő fogaitis haborgat-
 tiác, mert nem nagioab az fogá az
 vránál. Ioa: 15. 19. Azért giülöl ti-
 tőket ez világ, mert nem ismeri azt
 acki titőket botlátott. 1. Ioa: 2. Nā
 Daniel: 5: Pál: 2. Tim: 2. Kőroz-
 tóló Ianos: s-mindnyáian az Apo-
 stoloc haborusságot fenuedtenec az
 igazság mellett, főt még haláltis, kie-
 vgian őruondóztene, hog méltóc
 voltanac valami kirtsint fenuedni az
 Christus nevéért. Az kőroztié-
 nőketis az igazságért giülóli ez világ,
 nem az ő gonozságokért

Tizen eggyedzör, kísért eleidnec
 hitinel es vallássáual. Ha láttia hog
 semmit raitad nem vehet, mond:
 Hog nem hizód es vallod azt a mit
 az the Attyád Aniád, es régi eleid?
 Minóm iob embör vagy azoknál?
 Auagy, Minóm mind el kárhoz-
 tat azoc?

Felely meg néki illien foual: Ní-
 tlen en nékóm semmi gondom sem
 füleimnec vallássára, sem eleimé-
 re, sem kedig az régi fokásra: Mert
 engóm czac tulaidon az en magam
 hiti iduezeit, nem az óuéc: Azért
 czac az Vr Istennec akarattiára va-
 gyon gondom. Ez kedig az Isté-
 nec akarattia, hog higyéc az fu Istén-
 ben

ben: A mint S: Ianos Euang: 6. részéb: vagion megírva: Ez az Isten-
nec akarattia, hog' hidgietőc abban
ackit ő borfátott. Zacharias Pro-
phetánál megvagyon parantsoluán
Cap: 2. Hogy ne legyőnc ollyáta-
noc mint az mi eleinkec. Ísmeg:
2. Paral: 3. Ne legyetőc ollyatánoc
mint az thi Attiátoc. Pšal: 94. Mert
azoc mindőnkor téuőlgőttenec az
ő finőkben.

Kárhozattioc felől kedig azt
mondom, hog' ezör nem soc Isten-
nec előtte s-ég sem keűs. Ozián,
mind ez világnac kezdetitől fogva,
volt Istennek valami kitsin giőlekő-
zeti ez világon, tsodálatos módon
azért iduezeithette őket.

XII.

E 2

Tizen

HARMADIC

+ **T**izenkettődzör, Ha láttia hog ez
feliől meg mondottackal elődet né
veheti, hát őis igiretöt tézön czac
hog az ő tiztőletire, auag a fentőc i-
mádáffára haithasson, auag valami
egiecb bálnány imádásra: Mint Chri-
stus Vrunckal tfelekődéc. Matth: 4

De the tanoly Chrűstol, es mód-
giad: Meg vagion irua, Deut: 6.
Az the Vradat Istenődet imádgiad,
es czac ő néki folgálly. Azért fem-
minémő terőmtött állatnac az égh
alat, Isteni tiztőletöt nem tulaido-
nitoc, az ég Istennec kiuőle. Acki
azt mondgia: En nekőm haiollion
meg, ug mond, mindőn térd, mind
menyben, földön, es pokolbanis.
Ilmeg. Az en tiztőffégőmet másnac
nem adom. Exod: 41. XII

Tizen harmodzor, Veti elő bü-
neidnec nagy voltát es sokasságát:
Bűnös vag (ug mond) ennec oká-
ért thegődet az Vr Isten ő tőle el
vetőtt, es el kárhoztál.

Felelly meg erre, es ezt mondgiad:
Az Chrūs Iesus azért iött ez vilá-
gra, hog az bűnössőket meg saba-
ditfa. 1 Tim: 1. Az Christusnac ha-
lála mindönőkért eleget tőtt, az ő
sebeiuel giogiultunc mi meg mind-
nyáian. ő viselte az mi bűneinket
az ő testén. Esa: 19. 54. 1 Pet: 2. Ő
magais Christus Vrunc azt mond-
gia: hog né az igazakért iött ő ez vi-
lágra, de az bűnössőkért. Matth: 9
Vgian bűnössőc az kőroztiénőc, de

HARMADIC

az V r Isten meg botfáltia nékiöc az
 + ő bűnöket, A mint S: Iános mond-
 gia: 1 Ioa: 1. Ha vállást tézőnc mi
 az mi bűneinkről, hyű az V r Isten,
 ki meg botfáltia nekőnc bűneinket,
 es meg tizteit minket mindön ha-
 misságunkbol.

Példa erről Maria Magdalna. S:
 Pál, a toluai, ki halála horáian tère
 meg: Zachęus, Szent Matthe: es S:
 Péter. Mongyad továbbba: Sem-
 mi kárhoztatással nintsen azoknac,
 kie az Christus Iesusban biznac,
 mert az Christus a kárhozattól ő-
 ket meg szabadította. Rom: 8:

XIII.

+ Tizen negiedzör, Mégis bűne-
 idnec sokaságát veti elődben, s-
 mond: Igaz hog meg szabadította
 Isten

Isten az hiucket a kárhozattól, de
the nemazoc közöl való vag. Mert
az the bűneidnec sokassága még az
tengör főenyénec sámatis föllyöl
mulliác: Azért elkárhoztál.

Felelly meg erre, es ezt mondgiad:
Mely igón táuol vagion az nap
kelet nap enyzétől, olyan igón
mezze vetötte tölönc I S T E N az
mi bűneinket, noha sámatalan volt,
azért soha immár hátra nem tér-
het hozzánk. Psal: 104. Mon-
dottam hog vallást téfőc az en ha-
misságomrol, es the meg botfáttad
V R I S T E N az en bűneimet. Psal:
31. Mindön bűneimet hátamögé
vetötte az V I S T E N es a tengör-
nec mellégébe. Esa: 38. Mich: 7.

HARMADIC

Azt mondgya Isten Ezechielnélis,
Cap: 38. hog valamely horában az
bűnös embör ő hozza fohazkodic
meg térüén az ő bűneiből, soha ő
meg nem emlekezie rola.

Azért oly igón nag az Isténec ke-
gyelmessége, hog az meg térő bűnő-
söket el nem veri tőle, hanem hoz-
zája fogadgia, es meg botláttia min-
dön bűneit az ő igireti szerént.

XV.

* **T**izen ötödzör: Hog haláttia hog
Istennec igiretire vetted semeidet,
ezzel kisért: Az Istennec igireti, a
minémöket előue fámlálál, nem the
reid néznec, hanem az hiuekre, es
igazakra: the kediglen igaz nem
vag, hanem hiti segöt, es el vesör
embör.

Mond-

M

Mondgiad the ez ellen: Nám az
el vesőt fia kegielmet találá, Luc: 15
hizom hog enis, noha termézetöm
ferént el vesőt fia vagioc, az Vr I-
stennél kegielmet találóc, az meg vál-
to Iesus Chrúsnac általa. Mert va-
lakic magokat meg ismeric, ezökre
az Vr Istennec nem kitsin gödgia va-
gion: Példa David, Pétor, az toluai,
S: Pál, amaz bünös Azzoniállat, es
többen sokac.

Oztán, nintsen ez világon oly fét
embör ki igaz volna, auag az ő iga-
sságában bizhatnéc, hanem czac az eg-
Istennec irgalmasságában: Mert az
mondgia Esaias Prophéta, hog min-
dön mi igazságunc hasonlatos az ha-
uikorlágos azzoniáliatnac ruháiá-
hoz. Esa: 9. Isten azért czac az alá-

HARMADIC

zatossakat nézi, s-érdömönknélkil
iduezeit. Rom: 8.

XVI.

Tizen hatodzor: Ha láttya hog
Istennec könyörgez, ezt mondgya:
Az bűnös embőröket Isten meg
nem halgattya.

Módgiad the: Még nem halgat-
tia, de azokat kic bűnöket meg
nem ismeric, es meg nem térnec, kic
czac kép mutálóc, mert ha könyö-
rögnekis, de nem hitből imátkoz-
nac. De az töredelmes fiuöket es
abűnből ki téröket meg halgattya:
Mert az töredelmes es alázatos fi-
ner Isten meg nem vtállia. Psal: 50.

XVII.

Tizen hetedzör: Vetí elö az Istē-
nec törvényétis: The (ugmond) az
Vr isten

Vr Istennek törvényét meg nem tartottad, azért átokbéli vagy.

Mondgiad the: Az Christus meg szabadított az törvénnec átkától, mikoron az átkot föl vévén erőttön. Gal: 3. El törle az adós levelet: Coloss: 2. Né vagionc immár az büntető törvény alatt, hanem Istennek kedve alatt, a büntől meg szabadultunc. Rom: 9. Mert az Christusnachalála minket az törvénnec fenyegetéssétől, es átkától meg szabadított.

XVIII.

(tott.)

Tizen nyolczadzor: Azt veti elödben az ördög, hog késsén tértél meg az Istennek fölciében.

Feleld ezt néki: Nem késsén, mert mihellion ötet meg ismertem, legottan

HARMADIC

ottan hozzáia tértem, oztán, ha az toluainac meg igérê az paraditsomot, es megis adâ, noha fîntén halâla horâián tere meg. Luc: 23. Bizônyal tudô hog en nekômis meg adgia, mert meg igérte.

XIX.

Tizen kilenczedzôr, Azt mondgia: Sockal erôsb hiti volt annac az toluainac, hog nem mint the nekôd.

Mondgiad the: Azért könyörgôc fônnetlen Istennec az Apostoloknak példáiokból hog ô regbitse es meg erôseitse az en kitsin hitômet. Oztán az kitsin es erôtelen hitôt Isten el nem veti, hanem meg erôsfeiti.

XX.

Huzad-

H

RESZE

35.

Huzádzor, kísért békétlenfűg-
gel: Hog az the betegségódben fug-
golodgiál es békételen leg.

D

ethe, ha eg főmpilontásban el
kellyene veztenődis életódet, de
mégis Isten ellen ne fugolodgyál,
mert maid nagio b Istenelenfűg an-
nál nintsen. Gondolt meg touábba
az Christusnac példáiát ki igón bé-
kefűgős volt az ő nyomorűfűgá-
ban: Sockal inkább illic hát nekőnc
békűfűgőfűfűeknec lennőnc. Ezérth
mondgia S: Pétőr: Allázzátoc meg
magatokat az Vr Istenec hatalmas
keze alá.

XXI.

H

uzon egűiedzör, kísért ezzelis,
hog the nekőd immár ez világot es
ez vi

ez világi kazzdagfágot el kelly had-
nod.

Mondgiad the: Ez világot elha-
giom, de tudom hog Isténec orfá-
gában mégjőc: Ha nem élhetőc ez
világi kénzfel, Isten orfágának őróc-
ké való kénzfénel élőc, es azokat
biromis az Christus Iesusnac általa:
Mert mindnyáian iőneményők va-
gionc ez világon. Ezért mondgia
fent Davidis: Embörök nec fiaí mi-
ért fteretitőc az heussfágot, es keresi-
tőc az hazugssfágot? Psál: 5.

Vgian el kely kedig ez világnac
mulni mindőn kiuanffágiual egie-
tőmben: hanem czac az marad meg
acki Istennec akarattiát tellicseiti.

Huzon ketődzör, kísért ezzelis:
Immár feleslegödöt, gyermekidet, At-
tiádfizit, barátodat, es szerelmes is-
merőidet s-társaidat mind el kelly
hadnod?

Mondgiad the: Ha en őket el ha-
giom, az Vr Isten lézön nékiöc ol-
talmoc, mint hog ediglenis ő volt
mindnyáinnknac oltalmunc, ő tá-
plálóia, s ő segélli mindönben őket,
mert ő Attya az özüegiöknec es az
áruáknac. Exod: 22. Psal: 35. Phil:
3. Ez elmulandokat el hagiom, de
az iöuendökre az öröcké valókra
gondolkodnom: oda várom őket-
is mindnyáian: hizem hogy ottis
meg látom őket.

Oztán, noha ezöket en neköm el
kelly

HARMADIC

+ kelly hadnom, de mégíőc az Vr-
stennec orságában, àhol meglátom
az réghi ſent Attyákat, Adamot, A-
brahamot, Iſaakot, Iacobot, esà ſent
Prophetakat, ſent Királiokat, Apo-
ſtolokat, Martyromokat, Confeſſo-
rokat, Szűzeket, es Iſtennec mindön
hiucit.

Meglátom az Chriſtus Ieſuſt, ki
en erőttem áldozot az magas kő-
rőzfán, esaz ő áldozattyáual nyer-
te nekőm az öröcké való életőt.
Hog nem kinánkoznám oda Iſten-
nec anni ſenti kőzzé, es ani ſők ſán-
talan ioknac el vételére, mellieket en
nekőm Chrűs az ő halaláual ſőrzöt?

XXIII.

+ **H**uzon harmadzor, Azt mond-
gia: Nagion dítſekődöl az öröc é-
letnec

letnec iauaiual, de nem tiéddec azoc,
mert az the soc bűneidért el kár-
hoztál immár.

Mondgiad the: Semmi kárho-
zatássoc nintsé azoknac, kic az Chri-
stus Iesusban bē oltattanac, ő benne
biznac, mert az Christus az kárho-
zatol őket meg szabadította. Rom. 8
Soha a bűn engőm nem kárhoztat-
hat, mert meg tsuffolta őtet az en
Christusom, ackiuel en eg tésťé vérē
lőttem: ki azt mondgia S: Ianosnál:
Ioa: 3. Acki hizőn az fuban, őrc
életi vagion annac. Imeg: Rom: 10.
Valaki hizőn ő benne, meg nem tē-
gienettetic. &c.

Huzon negiedzör: Ha láttia hog
F mindőn

HARMADIC

mindön dolgotat ſent irással bizo-
nítod, azt ő el né ſenuedheti, mert
igön ellene vagyon', mond azért:
Hogy merz annira a ſent irás bizo-
ságához ragazkodni, holot nem i-
gaz? Mert embőrőc voltac azokis,
ackic azt mondottác es irtac?

Felelly meg néki: Noha Moyſes, a
Prophetác, es az Apoſtoloc embő-
rőc voltanac, de nem embőri léle-
től inditattanac föl, hanem az föl-
fégős Iſtennec ſent lelkéről: es né az
ő ſeiektől gondolt es okofágokból
ſármazot tudománt hirdettenec, ha-
nem a mit ſőmöckel láttanac, auagy
Iſten ielöntöte nékiőc.

Mert hogy Moyſeſt valasztá Iſten
ő Prophetájáúá, ig ſolla néki: Exod:

4. vallion

4. Vallion ki teremtötte ez ébör-
nec fáiat, auagy ki alkotta a némat
es az fűketöt, az fõmöst es az va-
kor? Nem de né énè? Meny el azért,
es en lézõc az the fádban, es meg ta-
nitlac arra mit köllyõn fõlnod.

Acképpen Ieremiafnak is azt mõi-
da, mikor az prophetálásra el kílde:
Ne mond azt, (ug mond) hog gyer-
mec vagioc, mert midõnõuè el kelly-
menned valahouâ kildlec thegõ-
det, es a mit en parantfoloc azt fõl-
lod. Iere: 1.

Acképpen az Apostoloknak is fá-
iat ada es bõltseffégõt, Luc: 21. Nem
thi vattoc (ugy mond) ackic fõllo-
toc, hanem az thi Attiátoknac lelke.
Szent Peter .2. Pet: 1. es S: Iános 1.
Ioa: 1. azt mõi giác: A mit hallotúc;

HARMADIC

es ammit az mi főmeinelkel látunc
az bezéllióc es azokrol tézönc ta-
no-bizonffágot. Ísmeg: 2 Pet: 1. Né
embörnec akarattiából adattatott ré-
gön az Prophetálás embóróknecc,
hanem Istennecc S: lelke által indi-
tattanac fői, s-ug főllottanac az I-
stennecc embóri.

Bizonnyal hizöm azért, hog Isté-
ről a fent lélóc Isten által vagion a
S: irás, es ug hizóc néki, mint Isten-
necc fáiaából fármazod bezédnecc.

XXV.

+ V tölzor: Ha mind esőckel ez ki-
férretőckel thegődet az Isteni bizo-
dalomtól el nem fakazthat az ör-
dőg: Biztat őis, de né igazán: Mert
biztat auag tfelekődetődnecc érdő-
mében auag az fentőcben, hog ez-
zelis

zelis az V r Isten től thegődet el fakazzon.

The ezt mondgiad néki: Azt mondgi az V r Isten Ieremiásnac általa: Atkozot, ug mond, valaki embörben bizic. Nintsen az mi tfelekődetinknec érdöme erre, hog ezzel vehetnê embör az Isten nec orfágát. De az Christusnac érdöménec általa vezzöc, miképpen bűninknec botlánattiár, azonképpen az öröc életötis.

Ha ecképpen felel meg az örögnec, es ig tuffolod meg mindön kilérteit az S: irásbol, semmi képpen raitad el nem hatalmazhatic, de el kelly töled tánozni: es az Isten-

NEGREDIE

nec Angliánal maradz,ackienékd
 folgálnac. Matth: 4.

Szóllóc immár rövid bezéddel,
 az halálnac előtte, es fínten az v-
 tolsó horán való vigasztalássokrol,
 mellyel embör vigasztalván magát
 nagy örömmel meheffőn az halálra.

NEGIEDIC RESZ.

*Az vigasztalássokrol, mellicke az hyű kö-
 röztienőc magokat vigasztalják az halálnac
 előtte, es az halálnac horáiánnis, es vgy ké-
 sőbbienec az halálra.*

MONDAM ODA Fel,
 HOGI EMBÖRNECHAR
 madic rendbéli későleti az halálra,

az

az, hogó magát biztassa, bátorítsa,
es vigasztallia mindön nyomorúsá-
gában, az Vr Istennec kedues aka-
rattíáual, végezöt tanátsíáual, es egéb
iduósségös dolgockal.

Mertnem elég az iduósségre, ha
meég az ördög nec mindön kísér-
tetit meg tudodis tsuffolni, hanem
ezis sükség, hogy tudgyad maga-
dat bátorítani es vigasztalni, nómós
iduósségös tanosságockal. Im már
most azért arról akaroc szollanom
róuüdeden.

I.

Elő Vigasztalás

Leg előzőr: Bátorítsad es vigas-
talliad magadat az Vr Isté nec ked-
ues akarattíáual. Mert mídön az vr

F 4

Isten-

Istennec akarattíából es tanatíából
vacion: Hóg tegnap egeffégöd volt
Istennec akarattia: hóg ma meg be-
tegöltél, ezis Istennec akarattia. ki
álhat Istennec akarattíának ellene?
Ezt mondgia vala az Christus halá-
lánc előtt: Szerető Attyám hóg
ha lehetőségős távozéc el en tőlem ez
pohár, de nem az en akaratom, ha-
nem az thiéd legión.

Annac okáért, akar minémő nyo-
morusság effékis the raitad, auag be-
teglég állion reiad, de azt erőssen el
hidgied, hóg nem történe dból va-
gion, hanem az főllégős Istennec tfo-
da tanatíából es égedelméből. Mert
valaminémő beteglégőc, nyomoru-
sságoc, auag haborusságoc vacion az
hiucknec, de mind az Istennec ta-
natíából

nátfábol es akarattyábol vagyón.
Mert ő benne élőnc, ő benne inga-
dozunc, es ő benne vagionc. Actor:
17. Ísmeg, S: David azt mondgya
ő teremtőt minket, es nem mi ma-
gunc magunkat. Psal: 99.

Touábba, aztis meg mutattia the
nékőd, hog Istennec kedues akarat-
tiábol vagion the raitad az nyomor-
ruffág. Az mit S: Matthe Euangeli-
ománac tizedic réfébé mond ő ma-
ga Christus V runc, hog mindön hai-
unc fáilai meg vadnac fámláltatván
Isten előtt, es nem hog czac haiunc
fáilai közéls valamely el eshetnéc
Istennec akarattia nélkül, de sőt czac
meg sem mozdulhat.

Vgian azont bizonnittyá a S: Iob
historiája: Ackinec semmi képpen

nem arthatta az Sathan, noha igen diheskődie vala ellene, míg az FÖLSEGŐS ISTENNEC akarattia nem lén, es a míg ötet reiá botfátá. Azért akar io feretfőióc s-akar kedig gonoz feretfőióc légyon az hiueknec, de vgyan mind ISTEENNEC akarattya, es tsodálatos tanatfából es rendôlésséből vagyó meég ha gonoz emböröc által lézónis.

Innét mondgya Ieremias: Thren: 3. Kifsoda az az embör, acki azt mondhatná, hogy Istennec paratfolattia s-akarattia ellen lennénec azoc, az mellyec leznec? Nemde nem fármaziké az Istennec fáiaiból mind io s-mind gonoz? Mely főual az Propheta az Istentelenőket

ket feddi, kic azt mondgyác, hogy nem I S T E N N E C tanársábol vad-
nac az nyomorusságoc az embörö-
kön. Vgyan azokat feddi Sopho-
niásis, Cap: 1. Meg látogatom a-
zokat az férfiakat, kic az ő gane-
okban helhőztettenec, ackic azt
mődgiác az ő fiuőcben: Az Vr nem
tfelekődic sē iót sem kedig gonozt.

Bizonnyal nagy bátorlága es vi-
gassága lehet annac, valaki meg tu-
dgya azt, hogy Istentől vagion az
körözt ő raita, s-Isten botláta reia
az nyomorusságot, nem az Sathán,
sem valami gonoz emböröc, mert
azoknak semmi hatalmoc nintsen az
embörökön, Istennec engődelme
nélkil. Békefféggel kelly azért azt
el fennuednőnc, az mi Istennec taná-
rsábol vagyon. Másodice

MÁSODIC VIGAZTALAS.

Másodzor, vigasztald es bátorí-
 tsad magadat az nyomorusság-
 nac végűel, hog tudnia illic, idű-
 űségűdre vagiő az nyomorusság. Va-
 laminémű beteglűg azért, auag nyo-
 morusság the raitad vagion, semmit
 ne kűrűlkűgiűl abban hog lűten az ő
 kűgiűs Attyái akarattiából nem bo-
 tűtűtta volna the reidű, mert onnűt
 vagion: de nem à végű, hog el ve-
 zűssűn, de lűt hog penitentiára hy-
 uion, es à the hitűdet meg probal-
 lűa, s-fűl gűriezze the benned.

Mert az nyomorusságűc az nagy
 Istennűc az embűri nemzethűz va-
 lűio akarattiának es irgalmassűgű-
 nac bizonyios ielű. A műnt Salomon
 es S: Pális bizonyittűa: A mely fűt
 fűretű

fereti Isten azt szokta meg dorgalni,
mint az kegyös Attia: nem hogy el
vezesse, de hog' kezéhez taneisla.

Az kegyelmes mennyei Attia az-
ért, az ő io akarattianac tñoda taná-
tlából, es hozzád való io akarattia-
bol btosáltia, az nyomorusságot es
betegségöd the reiád, hog' az the ré-
gi ő Adamodat, az bűnre való in-
dulatokat meg enhitse, meg zabo-
lázza, es meg öldöklie the benned:
hog' az the testődet es mindön go-
noz kiűánsságokat meg fessits, es el
hagg.

Es hog' iolesődbe vegied, az nyo-
morusság es betegség, à mellet Isten
reiád botlát, vgian semmi nem e-
gicb ám, hanem czac Attiai kegyös
oktatás es tanítás, s-nem à végre bo-
tlattatic

NEGREDIC

íratatic the reiád Istentől, hogy el
ves benne mind öröcköl, de hogy
meg iobbully es mind öröcké
élly.

Mert látrya azt az mennyei At-
tya, hogy az the ó Adamot the ben-
ned vad termézeiő, nem bír ma-
gáual, meg nem tartoztathattya ma-
gát, hanem buiálkodic, es vgyan
lörkedőz az testi gonoz kiúánssá-
goknac tellyesítéssére: Azért az be-
teglégőt es nyomorusságot kötő fek-
gyanánt veti I S T E N feiébe, azzal
vazassa, tömlőczőzi, es enhiu meg
I S T E N őtet, hogy a the nömös es
dragalatos lelkődet kétségbe ne vi-
gye, es vesődelőmben ne eitse. Az
test es a vét uiaskodnac az lelőc-
kel, es inkább vralkodic az test the
benned

benned, hogy nem mint az élőc:
de mind az által ielőn vagy on az
I S T E N N E C bent lelke, ki a the
lelkődet vezérli, es a testnec a lé-
lőc ellen való vakmerő tusázkodá-
ssát meg enyheíti.

Ha io ferentsebe, auagy io egé-
sségbe volnál, talám ingyen sem
gondolkodnál I S T E N Ő D felől, es
a mint hogy termézetü a testnec,
hogy mindönkor hailandób az go-
noziágra, hogy nem mint az ióra,
abbol az ő gonozságából I S T E N
ellen való vétőkbe eitene thegő-
det, kétfélegbe es I S T E N N E C ha-
ragyába vinne s-az örök kárho-
zatot sem kerülhetnéd el. De
hogy ez így ne legyen az nyo-
morussággal es az verességgel vesi-
ennec

NEGVEDIC

vesi ennec eleit az mennyei Attya,
iduósségedet fominhozuán: hogy a
the testőd, ki mindőn igiekőzetinel
gonozlágra vágiakodic, es a léloc el-
len tusakodic: ecképpen enhitefféc
meg, es engedgiön az lélok nec.

Annac okáért, holot ez légien az
te kegiősat tiádnac az ő io akarattia,
es holot mind ezőc az the iduóssé-
gődre valóc legienec, (mert vgyan
arra valóc, a mint hallod hog ez the
nyomoruffágod nem Isten haragiá-
nac iele the raitad, hanem kegielme-
ffégénec,) iol meg lássad, hogy az io
Istennec kedues akarattiánac ellene
ne tusakodgiál. de légengődelmes,
es imátkozzál, azon könyöröguén,
hogy az ő kedues akarattia ferént
tselekődgic the veled, es hog adgia
the

the nékőd az ő S: lelkénec malaz-
 tiát, ki által annyra meg világosítja
 az the fienedet, es arra vigye, hogy
 egyébbre való akaratod semmi ne le-
 gyen, hanem csak a mit ő akar, es a
 mi ő néki teczic: Sőt valami az ő f:
 neuénec disfiretore es tisztósségére va-
 gyon, es az the lelkődnecc iduóssé-
 gére. Es azzonis könyörögg, hogy
 adgyon the nékőd oly malasztott,
 hogy ez reiad borfátot köröztöt tö-
 kélletóssen es bekeffégóssen el visel-
 hessed. Mert az köröztnecc béke-
 sséggel való el fienuedéffe nemzi az
 embőrnecc hitiben való meg probá-
 lássát, es a próbálás reménsségöt, a
 mely oztán meg nem segyeneiti az
 embőrt.

III.

G

Harma

NEGYEDIC

Harmadik vigasztalás.

Harmadzor: Bátorithatod magadat az Isteni tselekődetnec igazságával: valami the nálad vagy on, mind az Istentől vagion az, mind ő tőle adatot the nekőd: testődet, lelkődet, marhádat, feleségődet, gyermekidet, es mindönőket valamellieket bír. x

Valamikor azért ezőket the tőled el kéri, lelkődet, auag gyermekidet, auag, marhádat: Igazán tselekődic, mert őné. Auag vallion ki mődhatia ő néki: Miért hog ezt mielőd raitam? Békefféggel senuegy azért mindönfele niomerusságot es betegségöt, sőt még vgyā az haláltis, mert Isten az ő igazsága serént tselekődic

Negiedzör: Vigasztald magadat + III. (veled.

az

az Chrűsnac példáiáual, ki őis meg
 kísértetött, es megis holt az the bü-
 neidért, kiben mindön engedelme-
 sségnecc es tűrésnec példáia előnkbe
 adattot, mert ő vezérőnc, es czac ő-
 tet kely kőuernőnc, ő mindőnben
 meg kísértetött, mert hasfőlatossá lőt
 mindön embőrokhöz, czac hogy
 bűn nélkül vagon, à mint S: Pál mód-
 gya. Heb: 9. 5. Szűklég azért az ő
 példáiát kőuetnőnc, acki azt mód-
 gya, hogy valaki őtet akaria kőuet-
 ni, meg tagadgya ő magát, es fől ve-
 gye mindön nap az ő kőőztit s-ug
 kőneffe őtet Mat: 16: Mar: 8. Luc: 14

Mert nem nagyob az solgá az ő
 vránál, A mint à S: Iános Euangeli-
 omában mondgya. Ioa: 15.

Vigaztald továbbba magadat, az S:

NEGREDIE

pphetáknac, Apostoloknac, es Martyromoknac példáiocckal, kie nagy foc nyomorusságoknac általa mentenecc bē az Istennec orságába, Mint S. Pál, S: Istuán, S: Iob, S: Zachariás, S: Esaias, S: Iacab, S: Lörincz, S: Iános, es Istennec mindön válaztott senti. tudgyad hogy mind tárfaid ezóc, az Chrűssal egyetömbe. Mert vgyan hábornsságoc által kelly bē menny Istennec orságában. Act: 14. 2. Tim: 3.

V.
Eörödzör: Vigaztald magadat az kőróztnecc es betegségnec rőuid voltaual: Mert mind őrócké nem marad meg az hiuekőn, hanem hamar nap vége lézön es őrócké válò nyugodalom adattic heliötte.

Elet

Elet, es nyugodalom igirtetöt az
hiueknec, láttioc kedig, hogy itt ez
világon háborusságoc vagió, es nints
megmaradandó orfágoc, tudgyoc
aztis, hogy az Isten igaz az ő igireti-
ben: azért mássut kely meg adni azt
á mit igirt, holot itt háborusságban
vadnac az hiuec az kedig az más or-
fág, á hol az életött meg fogya adni
semmi nem egiéb az ő örök hazánk-
nál az menyorfágnál: mely vgyan
hamar való nap meg adatattic. Mert
Christus azzal vigasztallya az ő ta-
netuánit á S: Iános Euang: Ez vilá-
gon giötrelmetőc vagyon, ugmond,
de ne bánkodgyatoc, hanem bizza-
toc, mert en meg győztem ez vilá-
got: Sirtoc thi es kőfőrgőtőc, ez vi-
lág kedig az ellen őrol: de az thi

G 3

köffe-

köfferősségtől örökre fordul, mely
örömet senki el nem vészthi töl-
letől. Ioan. 16.

Hatodzor: Vigaztald magadat
az halálnak fűkűgős voltával. Mert
ez el végezőt dolog, hog mindön-
nec eözör meg kelly halni. Itt kely
ideiglen maradnunc, a míg az Vr I-
sten akarja, hog az Vr Istentől érte-
közzön, Istennel szolgállyunc, es I-
stent dicsőítől, miképpen a S: An-
gyalok menyben. El végezuén az
mi időnknek határát, az Vr Isténhez
kely mennőnc, a houá ment az mi
feiónkis az Christus Iesus.

Mert az embör életinek határt ve-
tőt, az Vr Istent, mellyet folia által
nem hâghat. A mint az Bölts bi-
zonit

zonittia: Ecclesiast: 3. Mindönne
ideie vagyon, es valamellyec az égh
alat vadnac, mindönöc az ő hatá-
roc szerént folynac el mellyet Isten
vetött. Azért ideie vagyon az
fűletésnec, ideie vagyon az halál-
nakis. Acképpen szól ő: Iobis: Cap:
14. Határt vetöttél az embőr éle-
ténec, mellyet által nem hághat. Í-
meg: ő: David: Psal: 38. Imé v-
gyan meg fámlálhat az en napo-
mat. Esaiasis azt mondgya, hogy az
embőr életénec eztendei, az az, ide-
énec határa, az Vt Istentől vadnac:
Esa: 38.

Ne gondoly azért azzal semmit,
minémő halálal, auagy minémő i-
dőben kellyön meghalnod, mert az
halálnac ideie, rendi es módgya el

NEGREDIC

el végeztetött az V r Istentől, kilőmben meg nem halhatz, hanem czac à mikor, es à minémő halálal az Isten akaria. A mint ő maga Christus V-runc bizonittia: Matth: 10. El nem eshetic, ug mond, czac egy hai fális az thi feietőkről, az thi mennyei Attyátoknac akarattia kiuól, mert meg vadnac fâmláltatuân ő előtt. Hogy ha kedig haiunc fálait meg fâmlálta Isté, sockal inkább meg fâmlálta az mi életőnk nec napiait. Es ha czac egy haiunc fâla sem eshetic el az ő akarattia nélkül: sockal inkább nem halhatunc az ő végezöt akarattya nélkül.

Ha kedig végezöt dolog az Istentől az, hogy mindönőc egyzör meg kellyőn halni, bizony fűklég hogy
meg le

meglegien. Mert az halál áitto gia-
nánt vagy on mi nekőnc az örök é-
letre. És á mint fínté, hogy az kő
falon által nem mehetőnc az házba,
hané ha az aytón mennénd bē, Ac-
képpen az életre bē nem iuthatunc,
ha az halálon által nem menődőnc.
Szükség azért az halálnac meg lenni.

VII.

Hctedzőr, Bátorítsad magadat az
halálnac haznáual: Mert az halál az
kőőztiénők nec nem árt, hanem in-
káb haznál. Mert az halál által mī-
dön nyomorútlágnac tőmlőczéből
meg szabadolunc, az testnec terhet el
vetiőc, az ellenségtől, büntől, bá-
nattól meg menekődőnc, az régi ő-
rök légben vitetőnc, es Istennec fiai
közze fámláltatunc.

NEGREDIC

Ennéta s: Pális, nég kiualtképpé
való okát auag haznát fámilálta e-
lőue az halálnac, ilyen főual: Bê
vettetic az test romlandósságban,
fől támad romolhatatlanságban: bê
vetetic gyalázatban, es fől támad
dirlósságban: bê vettetic erőtelen-
ségben, fől támad hatalmasságban:
bê vettetic élő állati test es fől tá-
mad lelki testbê. 1 Cor: 15. Az az:

- I. Ez az első oka miért kely az te-
stöt le vetnőnc: Mert az őrdög az
mi természetönket, az halál, es az
bűn annyéban meg foyatkóztattac,
hogy őn kén el romol. Kiuánnya
azért az Vrlsten az ő hiuei testét ez
romlandósságból ki menteni, es ép-
séggel aiándekozni, kit ez testnec le
tételével es meg változtatással a-
kar telekődny. Masod

Másodszor: Meg homályosfodot 2.
 az Vr Isten ismereti az mi testönk-
 ben, ug annyra, hog az test semmit
 nem ért ő magától, de föjét min-
 dönöstől foguán, azért kiüánnya az
 Vr Isten hog ez mi testönket meg
 epihe, es az ő bent fánac sine látiá-
 ra meg ditiőitessé.

Harmadzor, magunkual iol te- 3.
 hetetlenőc vagione, mindön horábā
 fűkölködőnc segődelem nélkül,
 meg akar azért Isten építeni, hog az
 hatalmasság nekőnc ayándékozta-
 sséc, es az vtán semminélkül ne fű-
 kölködgyőnc.

Negyedzor: Elő állati testőd vi- 4.
 selőnc ez földön, az az: ki éhic, isic,
 ruha nélkül fűkős, es egyéb ez vi-
 lági dolgoc nélkül. De lelki testé
 kelletté

NEG Y E D I C

kelletic az mi testönknec lenni, ki
 immár se étel, se ital, se ruházat, se e-
 gyéb dolgoc nélkül ne fűkőlköd-
 gyéc: hanem végye az Angialoc fo-
 kássát előuc, es Isten lègyön min-
 dönökben mindön ő néki.

Ezóc haznai az halálnac, mellyec
 fölörte igön vigasztalnac bennönket:
 Mert esönkben iutattyác azt, hogy
 az öróc haláltul meg menekődönec.

VIII.

Niolczadzor: Biztathatod ma-
 gadat az halálnac neuezetiuel. Mert
 az S: irásban az halál álomnac mon-
 datic: Ezokáért, mert a mint hogy
 vigyáz az lélóc az aluo embörben:
 Azonképpen az meg holt kőröztié-
 nökbenis az lélóc él, meg nem holt.
 Az aluo embör álóbolfól kél: Ezön-
 képpen

képpen föl kél az meg holt embõris
 az földnec gyomrából. Nyugzic az
 aluó embõr. Ezõnképpen miis az
 halálban nyugzunc: mert az halál
 mindõn bunac, bánatnac véget vett.
 Könny föl, serkenteniaz aluó embõrt,
 könnyeb Istennec föl tamasztani az
 meg holt embõrt.

Azértis neuezteric nyugouásnac
 es álonac az halál: mert a mint hog
 az reménységben fekvõ leágyadban,
 hogy reguel ismeg föl kelly: Ackép-
 pen ez az köröztiénõc hiti, hogy ez
 ki mulásból reménlicc föl tamadá-
 sfokat, es örõc életõket.

Neuezteric az halál S: Páltul ve-
 ténekis. Mert miképpen az fántó
 embõr az magot el veti az földben:
 ezõnképpen az Vr Isten az õ mag-
 uait

NEGIEDIC

uait el veti ez halál által az földnec
gyomrában. Immár az fánto em-
börnek keze vtán Istennec rendő-
lésséből föl kél az mag az földből
az Vr Istennec kezénec vtánna, föl
kel nec az hiuec az dísfőfőgre.

IX.

Kilenczedzör: Biztasd magadat
az köröztféggel, mely ug mint Isten-
nec leuele es pőtseti, mellyel az mi
halálunc egyyefődic az Christus ha-
láláual, hogy immár az halál vgy
mint nem mienc, hanem az Chrűfê.
Ennec okáért bizzunc Istenben hog
bizonnyal győződelmeslec lézönc,
miképpen az Christus az halálban
győződelmes volt. A mint S: Pál
bizonittia: Az bűn immár nem v-
ralkodic mi raitunc. Rom: 6.

Hog

Hog kedig az kőőztűg bizoni-
osiele legyőn annac, hogy az halál
által őőc életre megyőnc, meg mu-
tattya az Sidoknac az Vőőstengő-
rőn fātraz lābbal való által iőuete-
lőc: mely azis példāzattia vala an-
nac, hogy az halál által őőc életre
kelly iutniocaz hiueknec.

Szinttēn ollyan igőn kelly azért
magokat vigasztalnioc az hiueknec
az kőőztűggel, mint akar minēmő
nag őőmmel es nyeresűggel, s-nem
külőmben kely őőlniis az kőőzt-
űgnec, mert ez lűtēnec leuele es pő-
tűeti, mely azt mutattya mi nēkőnc,
hogy az halál el vētetőtt mi rolunc
ā Chrűsnac halála alral, es hog meg
tűzteitattunc az ő fent vēre hullāssa
által. Es ez kőőztűg által vagyōn
ytunc az őőc életre. A mint

NEGREDIC

A mint S: pál bizonittia Rom: 6:
 Nem tudgyátoké, ugy mond, hogy
 valakie meg kőőztőlködtőnc az
 Christus Iesusban, az ő halálában kő
 őztőlködtőnc meg? El temettet-
 tőnc azért ő véle egyetömben az
 kőőztőlégnec általa az halálban, hog
 a miképpen föl támadot az Chri-
 stus hallotaibol az Attiának dítőő-
 ge által, azonképpen mies Wy élet-
 ben iáriunc. Ismeg: Gal: 2. Valakie
 meg kőőztőlködtetőc, az Chri-
 stusba őltőztetőc. Ismeg: Colofs: 2.
 Eggyőt temetkőztetőc el az Chri-
 stussal az kőőztőlégnec általa, mely-
 ben ismeg eggyőt föl támadtoc az
 Christussal. Ismeg S: Peter, 1. Pet:
 2. Az kőőztőlég Istenben való tően-
 dez lelki ismeretőnknek, es bizo-
 dalmunc

dalmunknac pörleci, fővetőge, mel-
ből bizonyossá vágionc abban, hogy
az Isten meg engedtetőtt, mi hoz-
zánc, és io akarónc mi nekőnc.

X.

Tizedzör: Biztasd magadat az
közönsségös föl támadással: kirol az
hitnec ágábanis vallást tézőnc. Ra-
kua ezzel mind az Prophetaknac, s
mind az Apostoloknac irással. No-
ha meg rothat a test, es porrá lészón,
de mind az által, az V r Istennek nag
hatalmasságának általa, föl támad az
test öröcké való örömré es dicsőssé-
gre az V r Istennek hatalmas becé-
dére, melynec mindönőc engednec,
még az fárraz tsontokis.

A mint Ezech: Prophe: meg va-
gyon írva: Ezech: 17. Ezt mond-

H

gya az

NEGVEDIC

gya az vralkodó Vr Isté az tfontok-
nac: Imé en reiátoc, lelköt, felet ho-
zoc, es meg eleuenőztöc, inakat es
ereket adoc thi reiátoc, es testöt al-
kotoc thi reiátoc, es bőrt vonzoc thi
reiátoc, es lelköt adoc thi belétöc, es
éltöc s-meg tudgyátoc hogy en va-
gioc az Vr. Ismeg: 8: Iobis így szól:
En iol tudom azt, hog él az en meg
válto Istenné, es az vtólsó napon az
porból föl támazt engömet, es meg
környéköz engömet az en testöm-
mel es bőrömmel, es az é testömből
látom az en Istennömet. &c. Iob: 19.

XI.

Tizen eggyedzör: Vigasztald ma-
gadát ezzel, hog az hiueknec az ö-
röc halál meg győzetött Chrűsnae
általa. Hog ha azért test ferént meg
hálnac

halnac az hiuec, az halálról né halál-
ra mennec, hanem az örök életre.

Mert az meg ígért áldot mag az
elő Istenec fia, azért vőtte föl az
embőri testöt, az ként, az halált, es
azért támadotis föl, hog minket meg
fabaditana az örök haláltul, az bün-
től, es az kárhozattul: mert min-
dön adosságunkat ő fizette meg. A
mint meg vagiő irua: Heb: 9. Egy-
zör áldozatra adta magát erőttönc,
hog nag fokaknac bűnöket el véné.
Ismeg: 1 Pet: 3. Egzör szenvedöt az
mi bűneinkért. Ismeg: 1 loa: 1. Az
Vr Christuśnac vére, meg tizteitot
minket mindön bűneinkből. Ese-
géb fantalá bizősságoc vadnac erről
a fent irásbā, mint: Matt: 1. 1 Cor:
1. 1 Cor: 15. 1 Cor: 14. Heb: 2. O-
feg: 3. Osef: 13.

Tizen kettőtör: Vigasztald magadat az örök élettel, annac iauainac elvetelénec reménsségéuel es ditsősségéuel, melyben az hiucc az Isten-
nel es az ő mennyei srent seregéuel nyáiaskodnac öröcköl öröcké.

Mely örök életben ollyatánoc lézönec mint Istennec Angyali:

Annac okáért, Mert az Istent sin-
ről sinre nézzőc, mint az srent An-
gyaloc, es ditsiriőc, es ő mindön lé-
zön mi bennőnc.

Másodzor: Örök világossággal
ayándékoztatunc meg, nagértelőm-
mel es ismerettel, ugy hogy mindön
tudomány nálunc lézön, es Isten di-
ákinac neueztetőnc.

Az mennyei seregők nec, es ez ve-
lágbol

lágbol az örök életben ment fen-
töknek nyáiaságokban és örömök-
ben lézönc, kit fül nem hallot, érte-
lőmre nem fért, és főm meg nem lát-
hatot ez világon, oly nagy vigasság-
ban, örömben, és dicsőfégbé lézönc.

Ez testi kősszerűségről örök el fe- 4
letközés lézön, nem hogy valami
faidalom auagy bánat nálunc ma-
radna, de czac gondolatunkba sem
fál: nem sirunc többé gyermekine
vtán, nem felelőgönc vtán, nem fe-
relmes Attyánkfiái vtán, mert töb-
bé oztán soha senki meg nem hal: 5.

Etelönc, italunc, és mindön ia-
uunc, az V r Isten lézön, és az mint
hogy ő felségős io, acképpen mindön
iók tőle nálunc leznec.

Hiuatalunc, Istennel való nyáia- 6.

H 3

flág es

NEGIEDIC

flág, es az ő feregűel lézön: Es az
Istennec dítlêretit, hatalmasságát, es
írgalmas io-téttét, öröcköl öröcké
hirdettiöc. Es à mint az vtán hogy
soha vég semmiben nem lézön, ac-
képpen iauainknac sem lézön vége.

Mely véghetetlen iókra, vigyen
minket az meg testfölt, meg holt,
föltámadot, es à menyben vral-
kodó Christus Iesus, az At-
tya Istennel es à f: lélöckel
egyetömben.

Amen.

Hogy az hiűeknec ez világi ha-
borusságokban lenne valami főkép-
pen való vigasztalássoc: teczéc ez,
hogy az más világi életben való
allapatt yokrolis az meg bodogult
lelkeknek, es az el kárhoztaknac,
ez könnyunec végébe írának vala-
mi rövid tanusságot az derécszent
írásból. Azért ezt è mun-
kát io neuen vegyed hyű
olúáso.

*Az biucknac az öröc életben való bo-
dogfágáról.*

NILVAN VALOBL-
zonfág vagyon az Bölts Sa-
lomon könyvében, Sap. 3. Az hyu
kerezyénec lelkénec allapattyárol
ez élet vtán, mikoron az halálra i-
gazan es Isten ferint későluén, è te-
sti halál által az öröc életre iutnac:
Mert azt mondgia az Bölts Salomō,
hogy az igazaknac lelkec az Vr I-
stennec kezében vadnac, es semmi-
némő kősserősség né illeti őket: No-
ha meg holtaknac itiltetnec az Istē-
telenőctül, de vgyan nagy bekeffég-
ben vadnac, es halhatatlanssággal ra-
kua az ő reménségec, az az, bizony-
ossac abban hog soha meg nem hal-
nac. Vgian azont bizonittya, Eccl:
vlt:

vlt: mikor így föl: A test porrá föl- 58.
de léfen, a melyből való, és a lélec
az ő Istenéhez tér, acki őtet adta a
testbe. Ezent bizonyittya inez kö-
vetközendő fent írának bizonsági-
es. Apoc: 14. Bodog hallotac azoc,
kic az vrbán hálnac meg. Psal: 22.
A the kezedbe aiánlom V r Isten az
en lelkemet, mert meg váltottal en-
gömet igazságnac Istene. Rom: 8.
Mindnyáian az Christusban élinc.
Ioh: 5. Acki az en bezédimet hal-
gattia, öröc életi vagy on annac, es en
fel támaztom őtet az vtolsó napon,
Ioha: 6. Ebben kedig è bizonság-
ban nagiotigér az Istennec fent fia,
tudnia illic, az öröc életet minden
hiueknec valakic az halál által ki-
mennec az síralomnac völgyeből.
Az f: Pális ezent bizonyittya, mikor

ig szól: 2 Cor: 5. Tudgiuc hog ha ez
mi hailakunknac földből való há-
zatskáia el tőretténdic, ép házunc
vacion az Istentől az menyben, nem
kézucl rakattatot, hanem öröcké
való. Ismeg: Mindenkoron bátor
fiuel vagyunc, es tudgyuc, hogy mi-
koron az testben házunknál vagűc,
az Istentől táuol iárunc. Mert hűt-
nec általa iárunc, nem finnec általa.
Bátor fiuőnc vagyon kediglen es
iobnac itéllyűc ezt, hogy inkább tá-
uul legiőnc az testűl, es ielen legiűnc
az Istennél. Phil: 1. Kiuánoc ez te-
stűl el szakadnom, es az Christussal
lennem. Luc: 23. Ma velem léz
paraditsomban. Ioa: 17. Attyám,
ackiket en nékem attál, azt aka-
rom hogy a hol en vagyoc, őkisott
legyenec, hogy lássác ditsősségemet
mellyet

mellyet the által. Plal: iii. Örök 39.
emlekezerben lépőn az igaz embőr.
1 Ioan: 3. Hasonlatossáé lépőne az
Christushoz mert meg láttuuc őtet.
Apoc: 2. Légy hyű mind halálíglan,
es az életnecc koronáiát adom the
nékőd. Mert ez az Abrahamnac ke-
bele. Luc: 16. Az az, öröcké való
nyugodalom es vigasság, lelki isme-
retnecc tsendezsége, öröc békeslége, es
öröcké való élet, a mely életben lé-
mi gonoz es fogiatkozás nem léfen,
hanem mindönio léfen, es az Isten
ditsírtetic mind főnetlen, acki min-
dön léfen mindönőkben.

Hog kedig rövid bezéddel meg-
mondgyam, az hieeknecc bodogsá-
gokat es Istétől való intalmakat, illiē
rendel fámlállya előné az sent írás.

Hog mind testestül lelkestül fen-
tec, es

tec, es bűn nélkül valóc, legyenec, az igaz hűben meg holt keresztýénec. Eia. 60. Az thenépeid mind igazac Vr Istén. 1. Ioa: 3. Hasonlatossac léfőnc ő hozzá. Ephes: 5. Szentec, meg fedhetetlenec, es bűnnékűl valóc léfőnc Istennec őne előtt, kibben senki semmit meg ne fedhessen, Colos: 1. es 1. Thes: 5.

• Meg menekednec minden farratságtul es munkátul, es meg szabadulnac az őrdőgnec es a halálnac kegyetlenlégiből, ez világnac es a pokolnac dihósségéből, es mindē nyomorúságokból, Esa: 66. Szombatbul sombattyoc lében, nyugodalóbol nyugodalmoc. Rom. 16. Az őrdög az hiueknec laboc alatt tapodtatim meg. Apoc: 12. A Sárkány az őrdög, az földre le vettetic. Apoc: 20. Az

20. Az tüzestoba vetettic, ahol 60.
röcké gyötrettetic. Ose. 13. Az ha-
lálból meg szabaditom őket. Apoc:
21. Az halál többé nem léssen, sem si-
ralom, sem kiáltás, sem fájdalom nem
léssen. Rom: 8. Az mi testünknek
váltságát váríoc. Esa: 32. Beüléges
nyugodalomban léssen az en népem
Ose. 13. Pokol, te rontód lessec, 1.
Cor: 15.

Öröc életben es örömben élnek, 5.
az Istennec, az Szent Angyaloknak, es
a meg bodogult hiueknek sine látá-
ssáual örüöndöznek. Dan: 12. Fel-
ferkennec, fel támadnac az öröc é-
letre. Psal: 22: A thi lelketec öröc-
ké élnek. Esa: 25. 35. 64. 65. Io2: 16.
A thi örömö: őket senki el né véssi
töletec. Es egyéb igéretetekis vadnac
az öröc élet felől. Math: 8. 1. Cor:
15. 2. Cor: 5. Hass-

4. Hasonlatossac lez nec a Chūsnae
ábrázattiához, az az, olyan halha-
ratlanoc, ditsőségessec, olyan fene-
ssac, es fépec lés nec, mint a Christus,
a meg bodogult lelkec. Rom: 6. 8.
1 Pet: 4.

5. Beűségős jutalmát véssic fenvedé
sek nec, farraságok nac, es io tseleke-
derek nec. Marth: 5. No ha kedig
az Isten semmiuel nem tartoznéc az
emberek nec io tseleköderőkért, de
azért látatic vg mint adossá tēni ma-
gát, hogy az ő io keduet azzalis meg-
mutassa az emberekhez, s-aztis meg-
ielentse mely igen kedues ő előtte
az igaz hűt, a mely nec győmőltsei
az io tseleköderec: es öröc bizon-
ságot tégyen az mi Isteni félelmünk-
ről, vitézkedésünkéről, hitünkéről es
io tselekedetünkéről.

Annac

Annac okáért, valamikor az Istē- 61.
nec sentsánac hűtiben, ismeretiben,
es vállalában mulandunc ki ez ar-
nyéc világbul, bizonynyal el hidgióc
hog az paraditsom, es az Abraham-
nac kebele a mi helyőnc, az az, or-
tan az Istennec sine látására vite-
tűnc, örőc örömre, ditsőfégre es id-
uősségre.

Ez vigasztalással bátoritloc azért
siuűnket, es göriezzőc lelkűnket, e
gyarló testnec le vetéssénec kiüánfá-
gára, ha az Istennec vgy teczi, az
Isten fánac kebélebe való menete-
lűnkre, es az örőc bodeglágban va-
ló életűnkre. Esezzel vigasztallyce
magunkat mindē haborusságinkbā,
kisértetinkben, az halálban, es egyéb
rendbéli esetűnkbenis, hogy mint
életűnkben hogy Christusé vagunc,
es ő

es ő néki élőnc, sőt inkább ő él mi bē-
nűnc, Gal: 2. Es ő az mi életűnc.
Phil: 1. Acképpen az halálbanis ő-
ué vagyunc, es soha meg nem halunc,
hanem az halálbanis élűnc a mint ő
hogy él. Iob: 19. Ioa: 11. 14. Ez
iutalmoc az igaz hűben vigyázó, es
Christusnac ismeretiben s az ő öröc
életnec reménységében meg holt ke-
reztyének nec.

II.

*Az hitetlenek nec pokolban való kárhozat-
tiokrol, es allapattiokrol.*

De az hitetlen es penitencia kiüöl
elő Istentelenec, ackic külömb kü-
lömb vitéckel ferteztetie mago-
kat, es nem igyekőznec meg iobbi-
tani életeket, sem a halálhoz nem ké-
sől nec, hanem héuolkoul él nec ez vi-
lágban noha egy kitsin ideig vgy
mint

mint virágoznac, béuölködnec, ha- 624
talmaskodnac es tsendzsfégben él-
nec, es sok ideig láttatnac keduoöc
ferént élni, de végre vgian meg bün-
tettetnec, gonozul hálnac meg min-
dē reménfégtől es vigasztalástul meg
foztatván, nagy lelki ismereteknec
gyötrelmében es kétségbe esésben
mint az Heliodorusnac es Neronac
példáia bizonyittya: sőt az ítéletön
az igazaknac gyöleközetiben meg
nem álhatnac, hanem el kárhoztat-
nac, A mint Iesus Syrach bizonyittya,
Cap: 42. lai, vgy mond, thi néktec
hitetlenec, kie el hagyátoc az felsé-
ges Isténec törvényét, mert vagy él-
tec vagy haltoc, árkozottac vadroc.
Ezeknec pokolban való allapattioc
es gyötrelmóc mint egy meg irot
táblán ugy vetteric elönkbe a ked-

uérre élő Kazdagról es Lazarul ho-
zor hasonlatosságban, Luc: 17. A
hol a kazdag a pokolbéli kinből
látuán nagy tánuul az Lazart Abra-
há kebelében élni es nyugodni, nagy
erőssen gyötrettetie vala, miért hog-
ollyan nyugodalomba es gyönörő-
ségbe volna a koldus Lázár, kire ő
niha czac ingyen meg sem tekintet:
es előzér meg ismeri bűnét es látuán
bűntetéssét panaszkodik felőle, az
vian gyötrelménec könnyebiréssét
kéri, es botlámarot, noha ez világi é-
letében a hol hele volt volna az pe-
nitenciának, ingyen sem gondolt fe-
lőle. Ez lesen minden Istentelénec
iutalma, valakie ideien meg nem tér-
nec, de hallogattiác az penitenciának
ideiét.

Rövid beszéddel monduán, az 5:
írás

írás, ilyen rendel fámlállya elővé 63.
az hűtetleneknek pokolbá való bűn
teréseket.

Az V r Istennek haragyában lez- 1.
nec. Ioh: 3. Acki nem hisen az fi-
uban, Istennek haragya marad azon.
Rom: 2. Az Istennek haragját kénts
gyanánt görizted magadra the hi-
tetlen ember, az haragnac napján.
Ez Isten haragjánac értelmé győtri
az hűtetleneknek lelki ismereteket
pokolban, ackic az Isten haragjánac
poharából isznac az ő haragiánac bo-
rából. Apoc: 18.

Gyalázatba es vtálatosságba lef- 2.
nec az vérkőkért, melyec minden
teremtet állat előt nyilván lefnec.
Esa: 66. Minden testnek vtálatossá-
gába lefnec. Mert mindnyáian az
hiuec nem győznec elégge tsodál-

kozni az Istenteleneknek gyalázatos
vtálatosságokon, melyben az örök
kárhozatban lesznek. 1 Cor: 4. Meg
megyónólnak az Isten fiának el idue-
telékor, és az ő testec vndokoc és ga-
lázatosság lesznek. 1 Ioh: 2.

3. Kárhoztattyák, káromlyák, és ö-
rök halálra valoknak ítélnek magokat
az kétfélegbe cés által, és kétfédelmes
s-hasonltalan penitenciákat minde-
neknek nyilatkoztattyák, mint Sap:
5. meg vagyoni irua. Ackor igazán
mondgiák imezt: Hegyec essetec mi-
reanc és földözsetec el az Istének ha-
ragya előtt. Luc: 23. Apoc: 6. Még
fűletélc napiátis árkozzák, mert ö-
rök kárhozatba lesznek. Iob. 8. A
ki pokolba fál, soha vizza nem tér
onnét. Matth: 25. Mennyetec el ár-
kozottak az örök tűzre. Mar: 9.

Az ő

Az ő férgec még nem hal, es tűzőc 64
soha meg nem aluſic. 2 Thes. 1. Ő-
röcké való véfedelemmel bünte-
tetnec meg.

Őröc ſiralomban, köſſergésbé,iai- 4.
gatasban, rettögésben, es mind te-
ſtek nec, es lelke nec, lelki iſmeretek
necis kinnyában gyötrelmében leſ-
nec, latuán az hiuek nec bodogſágo-
kat, önnön magok nac kedig gyálá-
zatos vezedelmeket. Plál: 10. Az
bűnölökre kénkües tűz es vész ſál:
Az ő végec tűz nec lángia leſen. Sy-
rach: 21. Ott ſiralom es fog tſikör-
gatas leſen. Luc: 23.

Az Iſtennec ſine látáſatol őröcké 5.
el valaztatnac es el vettetnec. Matt:
26. Menyetec el en tőlem átkozot-
tac. Luc: 16. Nagy kőz erőſſitetet
thi kőztő:őc es mi kőztűnc, hogy

sem innét nem mehetnec oda, sem
onnét nem iöhetnec ide fel.

6. — Az ördögökkel lesnec egyöt.
Matth: 25. Mennyetec az öröc tűz-
re, mely az ördögnec es az ő Anga-
linac fereztetet. Apo: 20. Az ördög
a tűzes tóba vezetic, ahol a bestye
es a hamis propheta lesnec.

7. — Öröc halálban lesnec. Psal: 49.
Az halál meg eméztí öket. Mind
öröckül sem látnac világosságot.

Ez lesen iutalmoc mindeneknec
valakic iö idéiön meg nem térnec I-
stenhez életeknec meg iobbitása al-
tal, hanem czac halagattiác peniten-
ciáiokat, es lelki ismeretec ellen tle-
lekeznec. A mint nagy sóc kegyet-
leneknec es Istenteleneknec példáia
bizonittya, kic az kétségbe esésben
veztenec el: Mű Nero Czaſar, Ca-
ligula

ligula, Heliogabalus es a többi kő- 63-
zót Spira Ferentz. Kiknec rettene-
tes példáioc által intetuen az ideien
való penitenciára tanollioc az Vrl-
stent félni, meg emlekezuén amaz
s: David mondáláról: Psal: 95. Ez
napon ha sáuát meg hallandgyatoc
Istennec, meg ne keménérítetec fiue-
reket. Christus Vrunkis arra int:
Matth: 24. hogy vigyázzunc, mert
nem tudgioc az ő el iöuetelénec ho-
ráját, hog méltóknac találtaffunc ő
hozzá, es meg álhaffunc az ő sine
előt. Luc: 22. kire adgyon se-
gitseget az kegyelmes Isten,
az Chrűsnac érdemé-
iért Amen.

VEGE

VASION.

